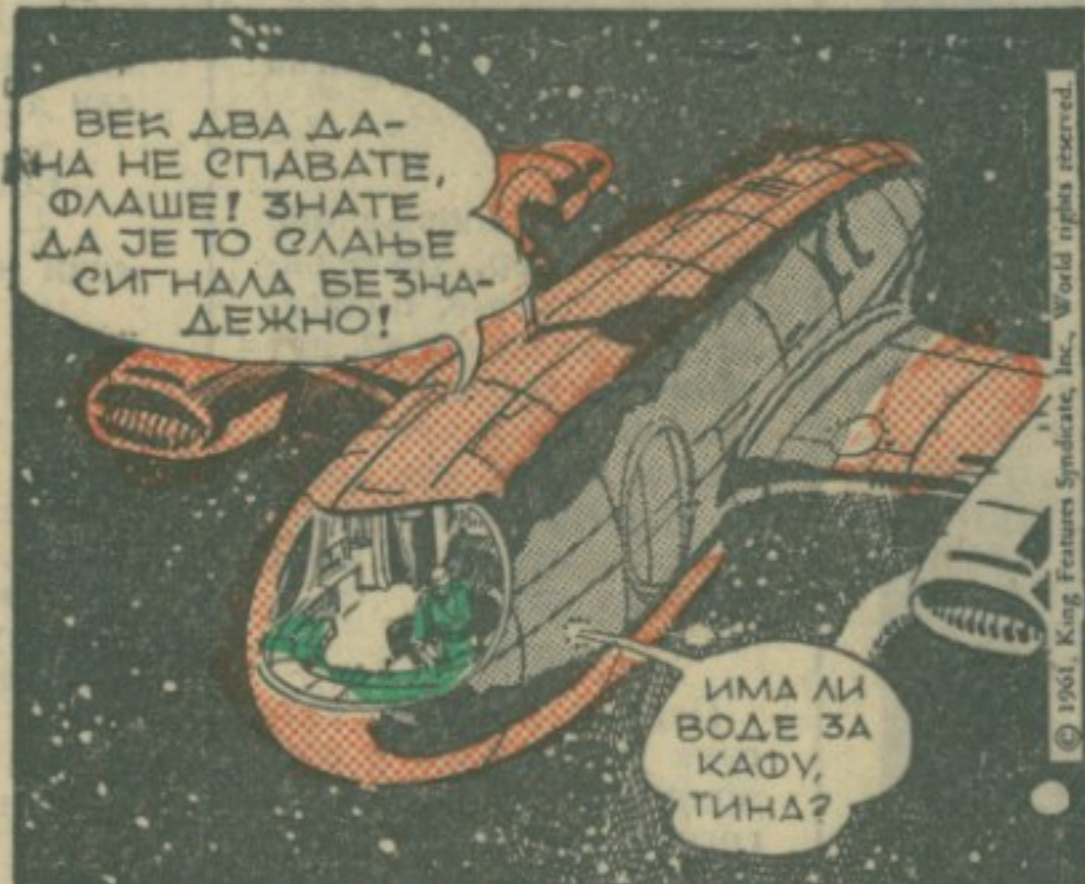

Година XXVII
Број 755
18. јун 1966.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Dan
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ БЕКОБЕ

Дрвене књиге

После реформе цара Петра I у руском вишем друштву истицање „образованости“ постало је права мода. Да не би заостале иза свог времена, многе особе које су у друштву заузимале истакнуте положаје похитале су да стекну велике библиотеке. Али, како им књиге нису биле стварно потребне, сопственици тих библи-

отека често су уместо правих књига набављали лажне, истесане од дрвета и стављали их у луксузне ормане. Иза стакла на полицама ко-чопериле су се дрвене књиге с „корицама“ од сафијана и с позлаћеним француским насловима: Расин, Волтер, Енциклопедија. Остаци тих „библиотека“ могу се и данас видети у музеју у Кускову, у бившем дворцу грофова Шереметових.

Дрвене књиге нису руски проналазак: њих је било у многим европским земљама. Познато је, на пример, да су библиотеке пуне лажних, дрвених књига имали француски министар Тирго, писац Скриб и многи други.

Чипке на ротицимо

У време барока, који приближно обухвата период од 1600. до 1730. године, и мушкарци су се „улепшавали“ чипкама, свиленим гаџанима и ресама, као и разним

другим украсима. Због тога су за војничким одредима увек ишли и трговци који су каћиперне ратнике снабдевали том врстом робе.

У ОВОМ БРОЈУ:

НА ИЗВОРИМА ДРЕВНЕ МУДРОСТИ
ВУНТОВНИ ГИМНАЗИЈАЛЦИ
СТАРОГ БЕОГРАДА
ВЕЛИКА ТАЈНА ЈЕ УКРАДЕНА
ВИТКА КОД ВИГ ХОРНА
„НЕ ИЗДАЈ, КАТАЛИНА“
АНЕГДОТЕ
ШАХ
СПОРТ
ПИСМА ЧИТАЛАЦА

Кроз нашу
земљу

ВРБАС

Врбас извири на планини Враници из два јача врела, на висини од 1700 м, а утиче у Саву према славонском селу Давору, на 80 м надморске висине. Он даје Сави сваке секунде просечно 102 м³ воде — 110 у зимској и 92 у летњој половини године. Дужина тока Врбаса износи 227 км, а површина слива 5.670 кв. км. Највиши водостаји на Врбасу су у априлу, а најнижи у августу и септембру.

КЛИСУРА ВРБАСА НИЗВОДНО ОД ЈАЈЦА

КЛИЗАЉКЕ ОД КОСТИЈУ

Археолози нам тврде да су клизаљке изумели још становници праисторијских сојеничких насеља. Разуме се да су тада — готово пре 4.000 година — клизаљке правиле не од гвожђа и челика, већ као и већина других алатки и предмета — од костију. Прве челичне клизаљке са кожним везама појавиле су се у Холандији одакле су средином 17. века пренесене у Енглеску. Клизаљке од костију нађене су приликом ископавања многих сојеничких

насеља и један такав пар налази се у Британском музеју у Лондону.

Са свих сйрана

Анкета коју је недавно спровела светска организација здравља у шест европских земаља показала је да 70 до 90% европске деце пате од зубног каријеса.

Амерички и канадски океанографи су ове године бацили у море на својим пучинама око 150.000 боца. Циљ им је да на овај начин сазнају каква су површинска струјања воде.

Педесетогодишња Маргарет Хантер, учитељица из Енглеске, полагала је недавно по 42. пут испит за возача. Међутим ни овога пута није имала среће. На крају се обратила испитивачу и рекла му да ће опет доћи на испит.

Перико Шикоте, власник једног бара у Мадриду за време свог дугогодишњег рада сакупио је 22.000 боца пуних различитог пића што представља право богатство Шикоте има намеру да своје „благо“ поклони држави с тим да она отвори специјалан музеј.

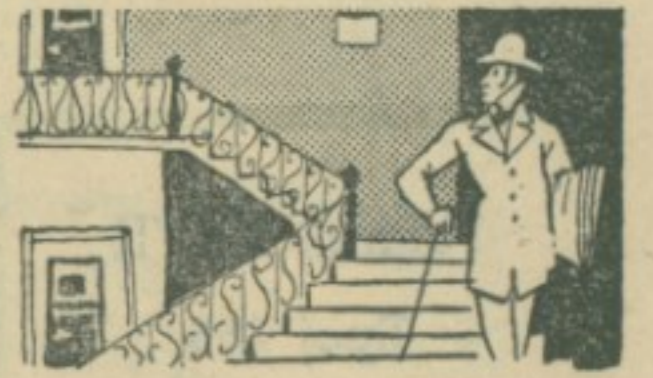
У Шведској, Данској, Норвешкој и Финској прошла зима била је најбогатија снегом за последњих 140 година. Тако је између октобра и марта у Ботнијском заливу пало снега у висини од 24 метра.

АНЕГДОТЕ

ИПАК ИМА
РАЗЛИКЕ...

Некад славни француски композитор Боалдје доживео је са својом опером „Бела дама“ прави тријумф у Опери комик у Паризу. У исто време Росини је тријумфовао са „Семирамидом“ у париској Великој опери. Њихове присталице водиле су огорчену борбу за престиж својих љубимаца. Боалдје је на претеране хвале својих обожавалица одговарао с осмехом и није му падало на памет да помисли да је већи таленат од Росинија. Кад му неко рече:

— Ах, маестро, ви сте кудикамо над њим!
Боалдје одговори:
— Наравно. Ми обојица станујемо у истој кући. Росини је на другом, а ја на трећем спрату!

ОДГОВОР УМЕТНИКА

У тренутку кад би осетио у души рађање неке музичке идеје, Доницети би се загледао у било какав предмет и, одсутан за сав остали свет, размишљао.

Један париски трговац помодном робом примети га како осам дана застаје пред његовим излогом и нетремице гледа у женске капе. Кад му досади, он истрча из радње и викну на непознатог:

— Шта тражите овде?
— Финале за трећи чин „Лучије од Ламермура“ — одговори расејани Доницети.

НИСАМ ТОЛИКО
БОГАТ

Присуствујући премијери опере „Али Баба“ коју је компоновао његов славни колега Керубини, Берлиоз није могао да се уздржи од примедба. По завршетку првог чина он рече:

— Како је ово дело празно! Дајем 20 франака за једну идеју!
После другог чина нудио је 40, а после трећег био је спреман да плати 80. Крај није могао да саслуша, устаде и увикну:
— Морам да идем, нисам толико богат да наставим са лицитацијом.

Ripley's — Веровали или не!

ЧОВЕК КОГА ЈЕ УБИО МРТАВ ПРОТИВНИК

ЕТИЈЕН БОНЕСТАБА, КОЈИ СЕ БОРИО У ДВОБОЈУ С ПИШТОЛИМА СА ЖИЛОМ ДЕ КАСИЈУСОМ У ПАРИЗУ, ОМАШКОМ ЈЕ ОПАЛИО ПРЕ НО ШТО СУ БЕКУНДАНТИ ДАЛИ ЗНАК ЗА ПОЧЕТАК ДУЕЛА И ЊЕГОВ ПРОТИВНИК ПАО ЈЕ МРТАВ. БОНЕСТАБА СЕ НАГАО НАД УБИЈЕНИМ ЧОВЕКОМ ЧИЈИ ЈЕ ПРСТ ЗБОГ КОЧЕЊА МИШИКА ПОВУКАО ОРОЗ И МЕТАК ЈЕ ПОГАО БОНЕСТАБА ТАЧНО У ОРЦЕ.

СМРТ-НАГРАДА ЗА ВЕРНОСТ

ТУРСКИ СУЛТАН МУСА /1376-1413/ ЧИЈИ ЈЕ БРАТ УБИЈЕН КАО ВОЂА ПОВУНЕ ПРОТИВ ЊЕГА, ПОГУБИО ЈЕ 100 СВОЈИХ ОФИЦИРА КОЈИ СУ САВЛАДАЛИ БУНУ А ЗАТИМ, ДА БИ ОСТАЛИМ ОФИЦИРИМА ПОКАЗАО ДА СЕ КРВ ЧЛАНОВА ЊЕГОВЕ КРАЉЕВСКЕ ПОРОДИЦЕ НЕ СМЕ ПРОЛИВАТИ НИ ИЗ КАКВОГ РАЗЛОГА, ПОЗВАО ИХ ЈЕ НА РУЧАК КОЈИ ЈЕ ПОСЛУЖЕН НА ПЛОСЦИ ПОСТАВЉЕНОЈ НА ТЕЛИМА ЊИХОВИХ 100 ПОГУБЉЕНИХ ДРУГОВА.

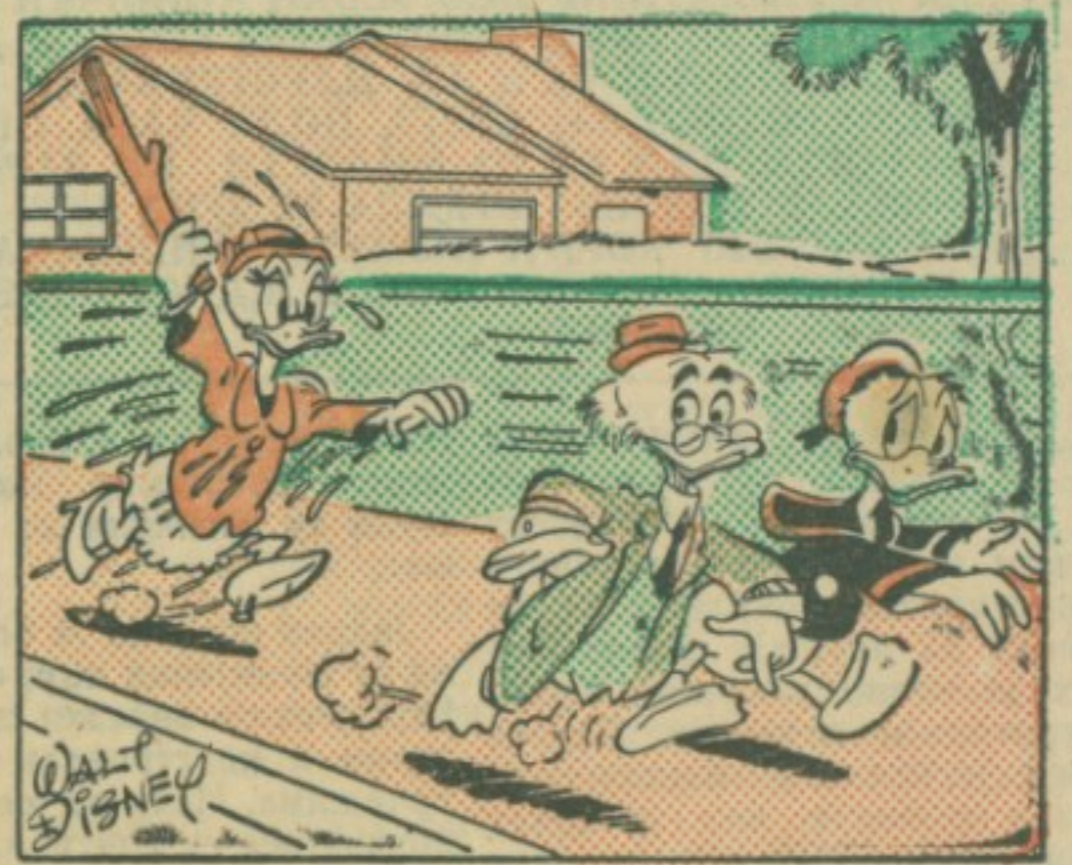
РИБА ГУРАМИ

ИМА 2 ПОТПУНО НЕЗАВИСНА СИСТЕМА ЗА ДИСАЊЕ КАД ПЛИВА ИСПОД ВОДЕ ДИШЕ НА ШКРГЕ. ДОК НА ПОВРШНИИ УПОТРЕБЉАВА ДИСАЊНИ СИСТЕМ СМЕШТЕН У ШУПЉИНАМА СА ОБЕ СТРАНЕ ГЛАВЕ.

РИМСКИ ИМПЕРАТОР КАЛИГУЛА

ОСЛУЖИО ЈЕ СВОЈЕ ГОСТЕ ХЛЕБОВИМА ОД ЧИСТОГ ЗЛАТА А СВОЈ ОМИЉЕНОГ КОЊА ПОКУШАВАО ЈЕ ДА ХРАНИ ЗЛАТНИМ ЈЕЧМОМ.

WALT
DisneyПАЈА
ПАТАК

СПОРТ

Томи Смит бољи од Цеси Овенса. — Необичан разлог за један рекорд. — Да ли је маратонска трка за жене?

ТРЧАО БРЗИНОМОД 32 КМ НА ЧАС

Двадесет једногодишњи студент Универзитета Сен Жозе у Калифорнији атлетичар Томи Смит, претрчао је недавно 200 метара на равnoj стази (без кривине), за 19 секунди и 5 десетих делова секунда, односно трчао је просечном

брзином 37,139 км на час! Пре Смита рекорд брзине држао је такође амерички спринтер Боб Хејс, који је 100 јарди претрчао за 9,1 сек. односно брзином 36,194 км на час.

Сваки пут кад неки тркач забележи овако изванредан

резултат, атлетски стручњаци су узбуђени, јер многи су уверени да је спринт једина дисциплина у којој је даљи напредак ако не немогућ, а оно бар толико тежак да изгледа немогућ. Да човек не може брже да трчи веровало се још у време Цеси Овенса, који је 1935. на равnoj стази 200 метара просто „прелетео“ у времену 20,5 сек.

Кад би се, на пример, сада у једној трци нашли Цеси Овенс из најбољих дана и Томи Смит и кад би обојица постигли своје рекордне резултате — Смит би прекинуо врпцу на циљу у тренутку кад би се Овенс налазио пуних осам метара иза њега!

Тренер америчких тркача, који је за 25 година рада створио чувене спринтере Харолда Девиса, Реја Нортонa и сада Томи Смита, тврди да његов ученик још није достигао свој крајњи домет.

Једно обећање

Док је Томи Смит окружен пажњом јавности, један други француски ас живи тренутно само са једном мишљу — о свом обећању. Реч је о атлетичару Мишелу Жазују, који је у мају обећао да ће овога месеца оборити светски рекорд на 3.000 метара. Чак се и опкладио!

— Све сам тачно израчунао — објашњава Жазују. — У јулу почиње бицикличка трка „Тур д' Франс“ и одржава се светско првенство у фудбалу. То значи да ће сва пажња јавности бити концентрисана на та два догађаја и тада би мој рекорд остао незапажен. Кад фудбал загреје срца, ко ће још мислити на атлетику! Знам да Французи много очекују од наше фудбалске презентације и зато сам ја,

ето, планирао да светски рекорд оборим у јуну. Да се и о мени нешто каже!

Ово је ваљда први пут да неко планира светски рекорд у одређеном месецу само зато да би тај подвиг добио максималан публицитет.

Маратонци у сукњама

У исто време док се Жазују брине да ли ће имати довољно простора у новинама кад буде оборно светски рекорд — већ смо на половини јуна а рекорда нема — једна друга личност, сасвим непозната, обезбедила је себи место у историји атлетике. Међу стручњацима и споретским лекарима САД изазвала је праву узбуну 23-годишња Роберта Бингеј, прва жена која је претрчала целу стазу чувеног бостонског маратона, познатог по тежини и напорима које захтева и од најбоље припремљених спортиста!

Међу 416 тркача, решених да издрже све напоре на стази дугој 42.195 метара, изненада се нашао и плавокоша Роберта, која је заволела тај спорт поред свога мужа, атлетичара.

Време је било свеже и она се добро обукла да јој не би било хладно. Али, уз пут је почела да скида део по део одеће и најзад је остала само у купаћем костиму. Упркос огромним напорима, стигла је на циљ, и то у првој трећини тркача, као 124. Да би претрчала више од 42 километра, била су јој потребна три часа и 21 минут. Победник, Јапанац Кимихара, стигао је пре ње на циљ само за 64 минута.

Подвиг младе атлетичарке демантовао је оне који тврде да женама не треба дозволити да трче на стазама дужим од 800 метара. У неким зем-

љама, међу којима је и Западна Немачка, на првенствима се одржавају и трке на 1.500 метара за атлетичарке и показало се да оне сасвим добро подносе све напоре. Немачка атлетичарка Ани Педе, домаћица и мајка двоје деце, такмичила се на стази од 11 километара и стигла девета на

циљу, пре многих мушкараца. Сада и она намерава да постане маратонац.

Охрабрена својим успехом, Роберта Бингеј се припрема заједно са својим мужем за следећи бостонски маратон. Сада већ има веће амбиције: жели да стигне на циљ међу првих 50 такмичара...

Уређује: Паја Патак

Ква
Ква

ЧУДИ ГО

Белка и Шиља обилазећи као туристи Рим стигли и до Колосеума. Задивљени стоје неколико тренутака а онда Белка проговори:

— Ово је заиста дивно! — Jeste, рече Шиља — само ме чуди да Италијани нису имали новац да заврше ову грађевину.

Стручњок
за балет

Белка је прои пут у животу отишла да види балетску представу. Била је задивљена декорацијом, раскошним хаљинама посетитељки, костимима. Када се завеса дигла и представа почела, Белка је извесно време ћутећи посматрала, а за

тим се нагла Шиља и манула.

— Не разумем зашто нису нашли играчице веће раста. Ове јаднице стално морају да иду на врховима прстију да би изгледале више.

СВИ СУ
СЛИЧНИ

Паја и Шиља налазе се у Африци као истраживачи. Једнога дана кад им је било сувише топло они реше да се окупају у првој реци на коју су наишли.

Одједном се зачује Шиљин глас:

— Пајо! Пајо! Један крокодил ме је ујео за ногу.

— Који?

— Откуд знам који кад су сви слични...

неколико жена у пољу где смо обилазили стоку када ми је једна од њих скренула пажњу на велики облак прашице који се приближавао. Одмах сам отрчао у логор и наредио свим способним мушкарцима да узму оружје и појашу коње. Такође сам наредио женама и деци да и они појашу коње и да се склоне на унапред уговорено место у шуми.

Војници су кренули за женама и децом али смо их ми пресрели и натерали у реку. Том приликом неколико војника се удавило у брзој води. Моји људи су били наоружани томахама, стрелама а само мали број је имао пушке. Ја сам имао један пиштољ. Ипак, то нам није сметало да опколимо војнике на брежуљку преко реке и да их унишимо.

Ево и описа ратника Малог Пса: „Спавао сам у шатору када сам чуо узбуну. Веровао сам да је лажна јер нисам ни сањао да би нас бели људи смели напасти пошто су, свакако, знали да смо сви на окупу и да смо врло јаки. Ипак био је истински аларм и ја сам скочио шчепао своју пушку и с осталим појурио да се ставим између војника и наших породица. Тако смо успе-

дом мајора Реноа. Њега су Индијанци одбили а да он при том није ни знао да је ескадрон пуковника Кастера опкољен. Према неким извештајима тврди се да је у тим борбама учествовало око 15.000 Индијанаца.

Али Бели Медвед признаје да су и они имали доста губитака: „Војници су покушавали више пута да се пробију из нашег обруча. Тада је долазило до борбе прса у прса. Ту су многи Индијанци били убијени. Бели официри су се борили одлично. Не волим да слушам када се прича о тој борби. Чим моји људи о томе причају, ја се удаљим јер се сетим многих изгубљених пријатеља.“

А Бела Врана овако прича о томе: „Позвао сам своје људе и рекао им: „Данас је диван дан за умирање. Уз ратне покличе придружили смо се осталима и јурнули на беле ратнике. Почели смо да их убијамо у толиком броју да тачно нико од нас не би знао да каже колико их је убио.“

Интересантан је опис Белог Бика, који тврди да је убио пуковника Кастера. „Међу последњим белим ратницима видео сам једног официра који

ДОНОСИМО ПРИЧУ ИНДИЈАНСКИХ РАТНИКА И ПОГЛАВИЦА КАКО СУ У ВРЕМЕ ОСВАЈАЊА ДИВЉЕГ ЗАПАДА ОДБИЛИ НАПАД АМЕРИЧКИХ ВОЈНИКА И УНИШТИЛИ ЦЕО ЈЕДАН КОЊИЧКИ ЕСКАДРОН. ТО ЈЕ ПРВИ ОПИС БИТКЕ КОЈУ СУ ДАЛИ ИНДИЈАНЦИ И ЧАК ГА ИЛУСТРОВАЛИ. СВЕ ЈЕ БИЛО ГОТОВО ЗА СВЕГА ПОДА ЧАСА ОГОРЧЕНЕ БОРБЕ. НИЈЕ БИЛО МИЛОСТИ НИ ЗАРОБЉЕНИКА. БОРБА СЕ ВОДИЛА 25. ЈУНА 1876. ГОДИНЕ КОД БИГ ХОРНА ИЗМЕЂУ ИНДИЈАНАЦА ИЗ ПЛЕМЕНА СИЈУКС И ЧЕНИ И ЈЕДНОГ ОДРЕДА АМЕРИЧКЕ КОЊИЦЕ.

БИТКА КОД БИГ ХОРНА

Средином седамдесетих година прошлог века на вест о проласку влата у Калифорнији многи авантуристи похрлили су на запад да окушају срећу. Пун је водио углавном преко територије данашње Дакоте коју је влада у Вашингтону била признала као резерват Индијанаца. Уз пут су бели људи пљачкали све што би стигли тако да су Индијанци били приморани да оружје бране стоку, нарочито коње, имовину, животе жена и деце. Војници, који и сами нису баш много поштовали уговоре владе са Индијанцима, уместо да забране пролаз белима преко територије Индијанаца, још су их храбрили у томе.

Крајем маја 1876. године три одреда америчке коњице, којима су командовали генерали Крук, Терн и Гибон, кренула су из три разна правца са намером да „заштите“ белце и казне Индијанце за њихове „злочине“. Тернијев одред се састојао из три ескадрона од којих је једним командовао пуковник Кастер. Он је под својом командом имао 250 људи. Није хтео да сачека остале ескадроне из свог одреда већ је решио да сам нападне Индијанце. Овај његов непромишљен поступак скупо су платили његови војници: у

борби која се одиграла на једном брежуљку Кастерови људи су потпуно до последњег.

Једини очевици те борбе били су Индијанци који су догађаје касније описали својим језиком и илустровали многим цртежима. Нека од ових сведочанстава су контрадикторна и мало вероватна. Међутим, узети као целина извештаји су врло интересантни и живописни и представљају значајан документ.

Ево како битку описује жена Шареног Бика: „Седећи Бик, који је био више врач и саветник него ратник, видео је унапред предстојећу битку и победу над белим војницима. У току ноћи пред саму борбу он је рекао богу Танки: „Пробуди се Танка, чуј ме и услыши моје молбе. Нудим ти ову луду у име мога народа. Спаси га. Ми желимо да живимо. Сачувај га и имај сажаљења према њему.“ Ујутру се обратио окупљеним ратницима и рекао им да види војни-

ДА БИ СТВАРНО ДОКАЗАО ДА СУ НЕПРИЈАТЕЉСКИ ВОЈНИЦИ ВИДИ МРТВИ, УМЕТНИК ИХ ЈЕ НАСЛИКАО С ОДСЕЧЕНОМ ГЛАВОМ ИЛИ НЕКИМ ДРУГИМ ДЕЛОМ ТЕЛА

ке како долазе и саветовао поглавицама које положаје да заузму. Они су га послушали и војници су били уништени.“

Црвени Коњ, поглавица Сијукса, овако је описао напад белих војника: „Био сам са

ли да одбијемо војнике и да их натерамо на реку а затим на брежуљак где смо их опколили.“

Ратник Дрвена Нога купао се у реци када су војници напали село. „У логору је одједном настала таква вика да сам је чуо чак и поред бучне реке. Жене су кукале, деца плакала а ратници се довикивали, јурећи да дочекају војнике. Многи од њих нису били ставили боју на лице и њихове жене трчале су за њима да би им обојиле лице јер су знале да ако оду у борбу без боје, неће се живи вратити“...

Бели Медвед, један од поглавица Ченија, описује тренутак кризе за време борбе. „Вест се пронела као вихор кроз редове наших бораца да се појавио још један одред белих војника. Многи ратници су напустили опкољене беле војнике на брежуљку да би се сукобили са онима који су наилазили. Сви смо очекивали да ће нас ти војници напасти леђа. Међутим, они су скренули од нас. Опкољени војници када су видели да им нема помоћи покушали су да се пробију с исуканим шабљима јер су сву муницију били истрошили. Није било ниједног заробљеника. Сви су били поубијани. Покупили смо њихово оружје, али смо од њега имали мало користи јер није било муниције.“

Војници о којима говори Бели Медвед били су под коман-

де одолевао свим нападима наших људи. Својом оштром сабљом он је обарао свакога ко би му се приближио. Успео сам да му се неопажено приближим са стране а онда сам скочио на његовог коња и шчепао га за руку тако да није могао да ме удари сабљом. Обојица смо пали на земљу са коња и почели да се рвемо. У тој борби успео сам да му извучем пиштољ из футроле и да му испалим неколико метака у главу.“

Поглавица Лева Рука вероватно је најживописније испричао како је он видео борбу: „Почели смо да опкољавамо војнике све снажније као што вода опкољава неку стену. Ми смо се у трку приближавали, пуцали а онда се поново удаљавали. Војници су падали на земљу. И коњи су падали, често притискујући војнике испод себе. Један бели официр јако је стално испред осталих и нешто командовао. Не знам ко је био али је несумњиво био необично храбар. Многи су пуцали у њега али он је био као неуништив. Други су падали а он је и даље свима прикосио. На крају су сви били мртви сем њих десетак. Али само су још петорица били на коњима међу којима и храбри официр. Јурнули смо на њих и у борби прса у прса успели смо да их убијемо али уз велике губитке са наше стране. Бели ратници су знали да се боре и умру.“

БЕЗ КРМЕ...

Чамац на нашој слици нема ни једно, ни крме. Па ипак и поред тога што је немогућно контролисати правац његовог кретања, јер се он најчешће окреће око себе, он представља велику atrakцију на Лондонском сајму.

СЛУЧАЈНО ОТКРИЋЕ

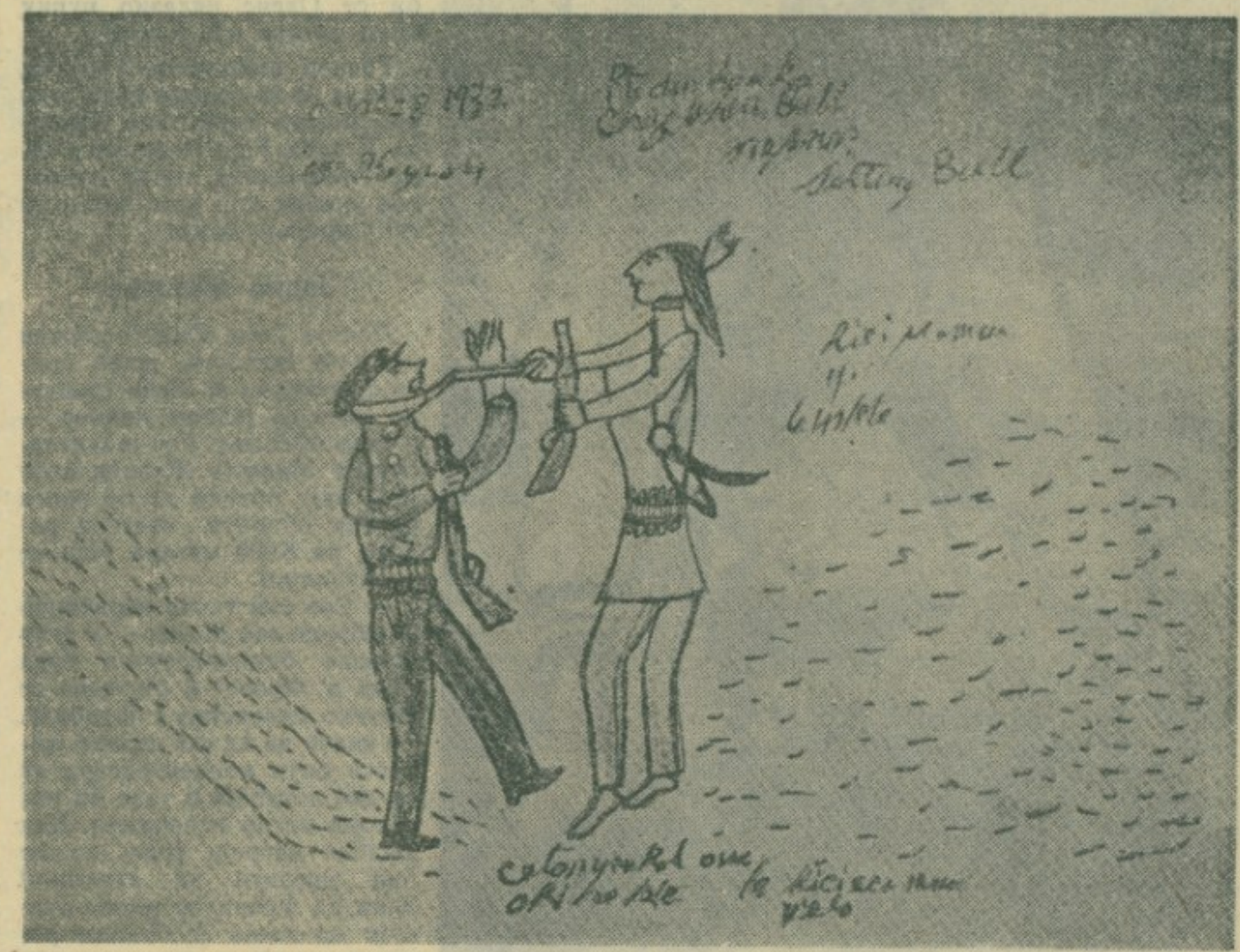
Године 1867. извесни О'Рејли, који је ловио у близини реке Вал у Јужној Африци, зановно је код некоег фармера. За време разговора који је гост после вечере повео с домаћином, ловац је случајно приметио на столу неколико прозрених каменчића нађених на обали реке. Они су се толико свидели госту да му их је домаћин

радо поклатио. Вративши се кући, О'Рејли је један од каменчића показао месном јурвиду који је запањено посетници изјавио да је то најчистији дијамант и одмах му за њега, без ценкања, положио на сто 2.500 долара.

Није прошло ни 24 часа и почела је права „дијамантска грозница“. Хиљаде људе устремиле се на обале реке Вал али други такав камен пронађен је тек после две године. Његова цена била је двадесет пута већа.

На месту где се некад налазила фармерова кућица изникло је индустријски град Кимберли. Занимљиво је да је њо имену овог града и плавичаста глина, у чијим су слојевима налазили дијаманте, добила назив кимберлит.

УДАРИТИ ПРОТИВНИКУ ШАМАР ИЛИ ГА ОПИ НУТИ КРАТКИМ ВИЧЕМ СМАТРА СЕ НАЈВЕЋИМ ПОДУХВАТОМ КОД ИНДИЈАНАЦА. ЕВО КАКО ТО ИЗГЛЕДА НА СЛИЦИ

ЕДИСОН ЈЕ РОЂЕН НА СВОЈ РОЂЕНДАН

У енглеском језику речи за „масу“ и „збрку“ веома су сличне. Обе гласе „мес“, само се другачије пишу и самогласник „е“ другачије се изговара. Због тога је велико питање да ли је дечак, из чијег ћемо писменог задатка из астрономије навести једну реченицу, погрешно или је изнео неко своје дечје, али сасвим одређено мишљење:

„Када су измерили Марс открили су да збрка (маса) на њему није тако велика као на Земљи“.

Ево још неколико ћачких одговора из астрономије:

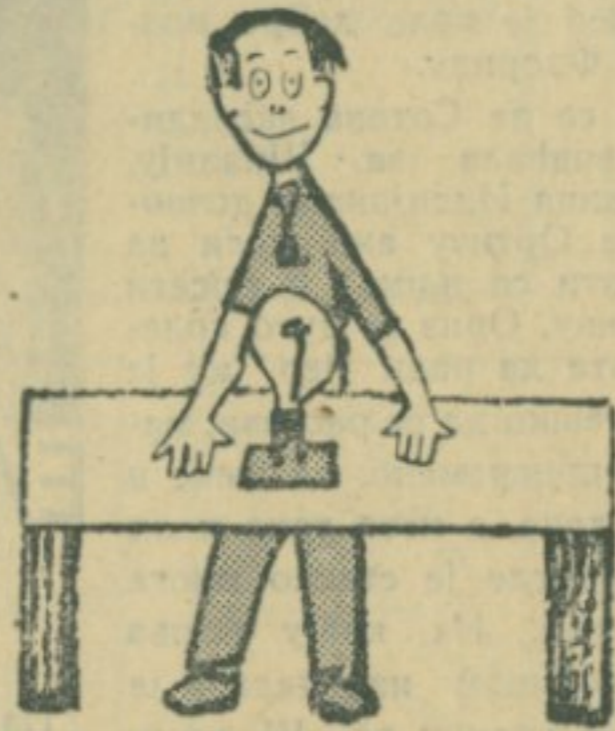
„Свака 24 часа ми начинимо једну резолуцију (уместо „револуцију — кружење“) око Сунца“.

„Звезда Северњача налази се готово тачно на северу. То је пуки случај“.

„Васнона је толико велика да је њена величина више за причање него за веровање“.

„Сатурн се налази тачно негде у близини космоса“.

На питање: „Шта нам казује барометар који пада? — један малишан је од-

Едисон је пронашао непристојну сијалицу

говорио: „Да је закон гравитације још с нама“.

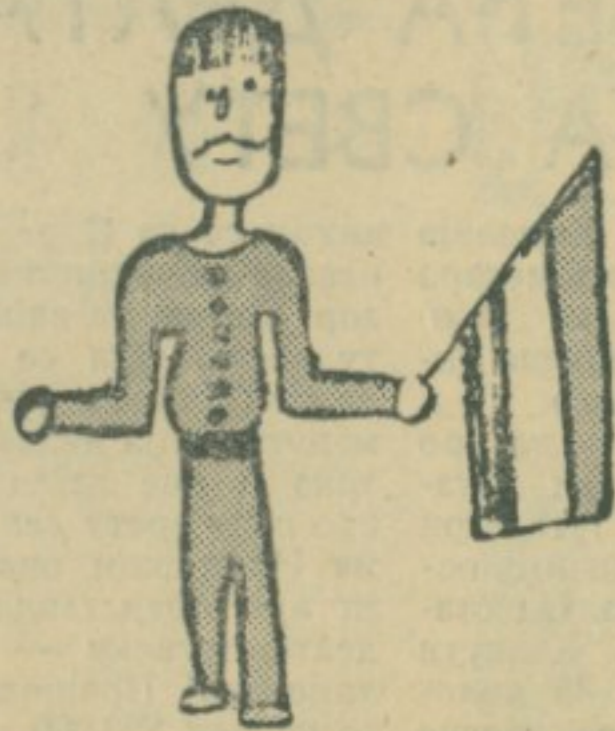
„Ми меримо влажност ваздуха и водимо рачуна колика је да се не бисмо удавили кад дишемо“, — закључује један ученик.

Ево једне логичне идеје:

Наша мајка Земља има мале полове и велики екватор због страховите брзине којом јури кроз космос. Пошто се и ми крећемо заједно с њом ми такође тежимо да будемо спљоштени на нашим половима и заобљени на нашим екваторима“.

„У неким деловима света толико је хладно да њихови становници живе на другим местима“ — изручно је своје знање из географије један деветогодишњак.

„Ако нека особа каже да би волела да иде на Месец, ми је више не називамо лудом. Називамо је астронаутом“ — схватио је напредак технике један његов вршњак.

Монсун је француски господин

За једанаест година колико је провео као учитељ у основним школама у разним америчким градовима, Херолд Дан је скупио читаву збирку занимљивих дечјих одговора и грешака које су се поткрале у њиховим писменим задацима. Веома често у тим „погрешним одговорима“ огледа се став деце према разним појавама и догађајима.

На питање какав облик има Земља, један малишан искрено одговара: „Прилично рђав“. А његов друг на питање „Колико је времена потребно да једно тело које слободно пада с висине од 600 метара стигне на земљу?“ — одговара: „Ни кад нисам са својим телом извео овај експеримент“.

Ево и неколико одговора из физике: „Коњска снага је количина енергије која нам је потребна да једног коња за један секунд превучемо 152 метра“.

„Молекули имају веома важну улогу да у себи осигурају дом за атоме“.

„Физичари су добили то име због тога што их од памтивека називају тим именом“.

„Код електрицитета супротни полови се привлаче и обратно“.

„Мрачни век науке трајао је све до проналаска електричног осветљења“.

„Течна горива, као што је бензин, експлодирају много брже но горива друге врсте. Али ми га ипак и даље безбрижно употребљавамо за наше аутомобиле“.

Наводимо и неколико веома оригиналних научних дефиниција у интерпретацији основаца:

„Гравитација је процес који је почео у Исаку Њутну и прилично се брзо раширио по читавом свету“.

„Хипотеза је нешто што ви сматрате да је тачно мада и ви сами и сви остали знају да није“.

„Азот је гас без боје, мириса и укуса. У ствари не можемо бити сигурни да тако нешто уопште постоји. Све док га не помешамо с глицерином“.

„Вакуумска цев не садржи ништа. Сви њени делови налазе се изван ње“.

Један десетогодишњак вероватно је доста слушао о проналазачу Едисону али је многе ствари разумео на свој начин. Зато се у његовом писменом задатку могу наћи и следеће реченице:

„Томас Едисон родио се 1847. године, по свој прилици на свој рођендан“.

Он је био проналазач непристојне сијалице. (Дечак је у својој глави побркао две енглеске на изглед сличне речи: „индисент“ која значи „непристојно, скардно“ и „инкесцент“ — ужарен, усијан).

„Мада су Едисона некад сматрали великим проналазачем, ми данас знамо за много проналаске које је он предвидео и није их пронашао. Издахнуо је 1931. године и касније је од тога умро“.

Сличност речи проузрокује често праву збрку у дечјим главама:

„Васко де Гама био је португалски проналазач. Он је открио гама-зраке“ — написао је један малишан.

Мали Американец у чију ћемо свеску на крају завирити очигледно није у пријатељству ни са француским језиком ни са географијом. И зато је на питање шта је монсун (monsoon) одговорио: „Монсун је француски господин (monsieur)“.

Коњска снага је...

«ДИЗНИЛЕНД» У НЕМАЧКОЈ

Ова два радника мирно обављају свој посао иако се изнад њихових глава налази ово чудовиште. Међутим, они су спокојни јер је та прансторијска животиња направљена од дрвета, камена и земље а представља једну од занимљивости нове „Земље чуда“ у Немачкој, подигнуте у једном парку близу Висбадена.

Последња мода у столицама

На изложби намештаја у Лондону велику пажњу је привукла једна столица у облику шкољке. Столица је без ногу, у њој се може седети, лежати и — ваљати. Покрети на ногу, столица се може обртати у свим правцима.

ЖИВОТИЊЕ И ЗЕМЉОТРЕС

О томе да животиње на неки начин предосећају земљотрес говоре нам и неки стари сачувани летописи. Тако један бележи да су пред земљотрес који се догодио 373. године пре наше ере и који је уништио град Ену на Сицилији, све змије, мишеви, па чак и мачке, напустили своја пребивалишта и изашли на површину.

Александар Хумболт, немачки природњак, географ, астроном и истраживач забележио је да су пред земљотрес 1783. године сви крокодили из реке Оринока у Венецуели изишли из воде.

Прича се да и домаће животиње и птице предосете

земљотрес. Тако је неколико дана пре земљотреса, који се десио у Талкагуану (Чиле), паника ухватила псе и они су почели да напуштају варош и беже. Пре земљотреса који се десио на Јави 1825. године, петлови су стално без престанка певали у многим градовима.

Совјетски биолог И. Б. Чудакова даје овакво тумачење за ту појаву. Познато је да животиње примају и најслабије вибрације ваздуха, воде и земље — помоћу специјалних пријемника и то је тај „предосећај“. Међутим, човечија чула нису у могућности да приме вибрације такве таласне дужине.

ХЕЛЕНА РУБИНШТАЈН И ПОРТРЕТИ ИЗ ЊЕНЕ КОЛЕКЦИЈЕ

УМЕТНОСТ И ЖЕНСКА ТАШТИНА

Хелена Рубинштајн, чувена козметичарка пољског порекла, чији су салони и производни кућама у Лондону, Паризу и Њујорку. Укупна вредност заоставштине процењена је на 100 милиона долара или милијарду у 94. години. Оставила је за собом богату заоставштину која се поглавито састоји од слика најпознатијих мајстора. Целокупна колекција слика, уметничког намештаја и накита смештена је по њеним

ЈОШ ЈЕДНА КОРИСТ ОД ПИРИНЧА

У Совјетском Савезу, после многих огледа у лабораторијама и широј пракси, врши се испитивање пиринчаних љуски за сточну исхрану. У поређењу са љускама сунцокрета, пиринчане су дале боље резултате и совјетски научници их препоручују као материјал за добијање сточног квасца.

ПРВИ ЗАРОБЉЕНИК ИНДИЈАНАЦА

Може се замислити колико је било изненађење шпанског истраживача Хернанда де Сота када је искрцавајући се на обале Флориде у јулу 1539. године после неколико дана лутања угледао човека који није био Индијанац.

Ускоро се ствар потпуно објаснила када је човек испричао своју заиста необичну историју. То је био Хуан Ор-

тиз, учесник експедиције једног другог Шпанца, Нарвареза, који је испитивао Флориду 1528. године. Том приликом Ортиз је пошао у чамцу до обале и ту су га заробили Индијанци. Другови на броду чекали су га извесно време па, како се он није враћао, стповили су даље.

Индијанци су га одвели у село где су га везали за дрво

док су се договорили шта да ураде с њим. Када је свануло, одвели су га до једне стене где је требало да умре. Али у том тренутку је дотрчала једна девојка и заклонила га својим телом. Наиме, према обичају Индијанаца девојка је могла да спасе живот заробљеника под условом да се он ожени њоме. Ортиз је био помилован и племе га је прихватило као свог новог члана.

Девојка која му је спасла живот била је кћи поглавице и звала се Трава Која Пева. И тако је Ортиз живео пуних једанаест година са Индијанцима примно њихове обичаје и начин одевања. У међувремену научио је добро и језик Индијанаца, али је зато прилично заборавио свој матерњи, тако да се у почетку тешко споразумевао са де Сотом. Нешто касније он је послужио као одличан вођа пута де Сотовој експедицији јер је врло добро познавао Флориду.

Кад се де Сотова експедиција враћала за Шпанију, поглавица Индијанаца дозволио је Ортизу ако жели да се врати са њима и посети отаџбину. Ортиз се дуго колебао шта да ради јер му је било тешко да се растави, макар и привремено, од жене и троје деце, а исто тако и од племена где је стекао многе пријатеље. На крају чежња за домовином надвладала је и он је кренуо за Шпанију уз чврсто обећање да ће се ускоро вратити. Али, никад се више није вратио и нико не зна шта се са њим даље десило. Тако је Ортиз био по мишљењу неких истраживача први бео човек — индијански заробљеник.

ЕЛЕКТРОНСКИ МОЗАК У КУХИЊИ

На нашој слици се види прави кувар овај специјални шеф кухиње са традиционалном капом на глави. Међутим, његова улога се своди на обично посматрање, док је електронски мозак који аутоматски припрема и издаје 16 врста јела и исто толико пића.

НАЈВЕЋА ДЕЛТА НА СВЕТУ

Од подножја Хималаја шест стотина километара на југ протеже се Бенгал, највећа пиринчана низина на свету. Само ту и тамо, пиринчана поља шарана су покојом дугачком стабљиком јуте. При дну Бенгалске низије почиње делта Ганга. Од станице Селдах у Калкути путује се возом 45 километара док се не стигне до последње станице на тој прузи — Порт Канинга, која је истовремено једна од предстража делте. Пред задивљеним пут-

ником се из Порт Канинга отвара величанствени приказ: поглед на највећу делту света. Она се спаја с делтом велике реке Брампутре која долази са истока и оне заједно чине као неку врсту лезе према Индијском океану чинећи лук представља обалу делте дугачку — 350 километара! Површина делте износи 800.000 квадратних километара што значи да би на њој могле да се сместе две Швајцарске или 110 делти највеће француске реке Роне.

МУМИН НА ПУСТОМ ОСТРВУ

ТРАЖИ СЕ ВОЋНИ СОК

У Великој Британији предвиђа се даљи пораст следећих година порасла је потрошња безалкохолних пића и воћних сокова. Укупна годишња производња у 1965. години приближила се цифри од три милијарде литара, а

предвиђа се даљи пораст производње. Стручњаци мисле да су томе допринели, између осталог, нова технологија производње, погодна за ковање а и продаја помоћу аутомата.

НЕОБИЧАН КРОВ

На необичну идеју дошао је Бишоп ће моћи свој аутомобил да употребљава само по Ливермору у Калифорнији кад лепог времена, што значи гоје дотрајали кров на свом тово целе године јер је Калифорнија позната по лепог, иста оригиналним. Наравно, сунчаном времену.

ИЗ ЗЕМЉЕ У ЗЕМЉУ

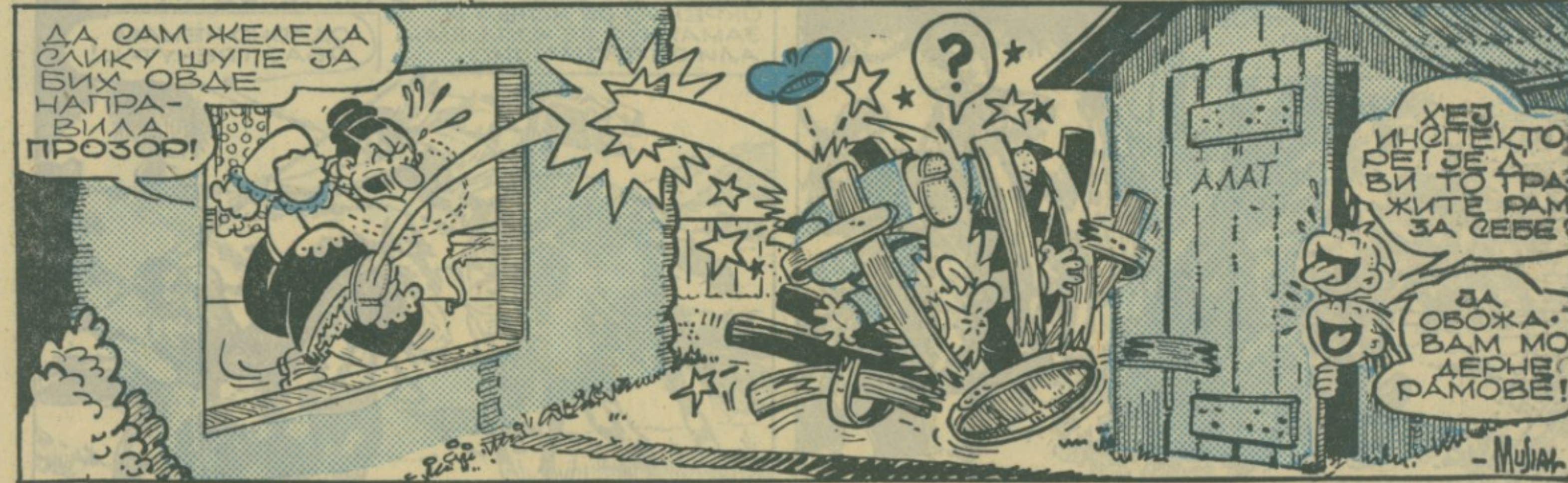
Последњих година ремек-дела сликарства и вајарства путују из земље у земљу и тако бивају доступна многим народима. Тако је пре извесног времена Чехословачки национални музеј технике приказао у Паризу колекцију разних аутомата направљених у облику кристалних пехара, часовника, музичких слика и „птица“ и они сада одушевљавају посетиоце Париске уметничко-занатске школе у којој су изложени.

На нашој слици је музички аутомат направљен у облику црног флаутисте који потиче из XIX века. Механизам је смештен у телу свирача.

НЕСБИЧАН НЕСРЕЋАН СЛУЧАЈ

Догодило се у Каиру. Један пилот је малим школским авионом летео прениско изнад кровова и у једном тренутку изгубио контролу над апаратом. Почео је да се стрмоглављује и пао у једну уску улицицу, тачно између два блока кућа, где је и остао да виси на четвртм спрату.

О СВЕМУ ПОМАЛО

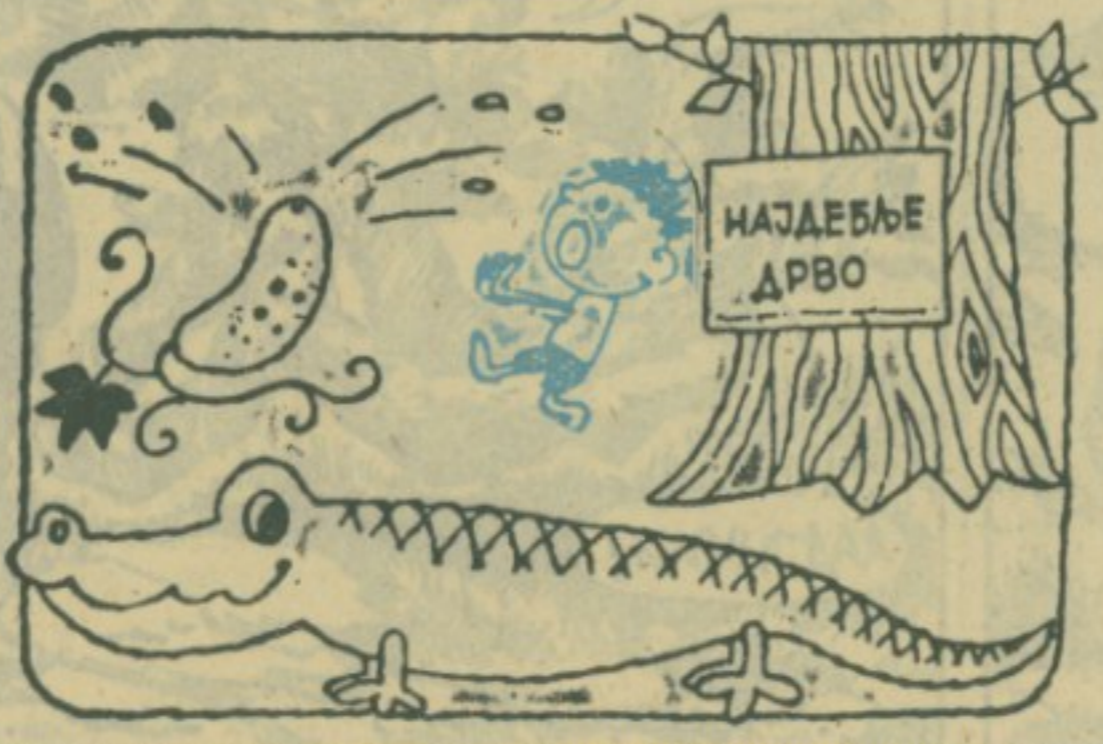
На падинама Апенинских планина у Италији нађен је скелет кита. Стручњаци сматрају да је кит живео пре 12 милиона година и да су у то давно време Апенинске планине биле обале океана.

★
Највећи крокодил био је нађен на обали реке Нигер у Африци. Дужина његове главе износила је готово читав метар, а целе животиње — 13 метара.

★
У близини Хавајских острва нађено је недавно огромно зрно бисера: било је велико као крулан орах. А у близини јапанских обала нађена је једна бисерна шкоља у којој се налазило 620 ситних зрна бисера.

На обалама Средоземног мора расте једна врста краставаца, такозвани краставац-стрелац. Кад плод узри из њега на све стране излеће семење и то брзином од 16 метара у секунду. Најдебље дрво баобаб ра-

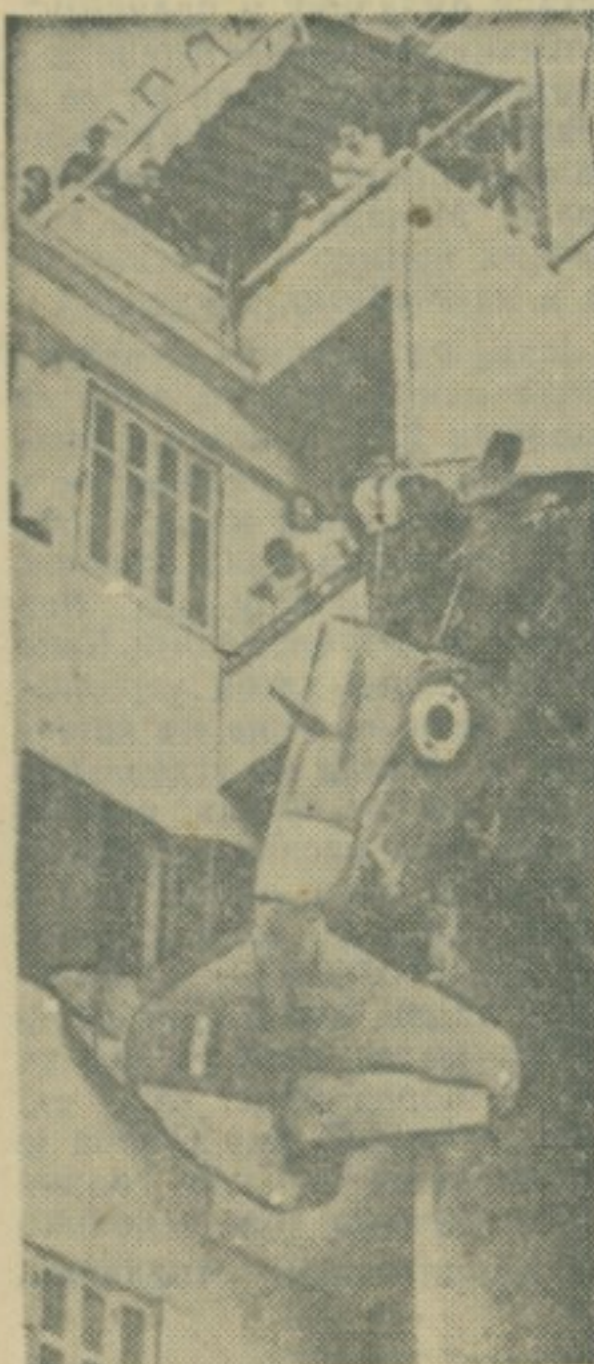
сте на територији државе Руанда. Обим његовог стабла износи 25 метара. Ове године дрво је било „крнисано“ и на њега је постављена табла на којој пише: „Најдебље дрво на свету“.

АРХЕОЛОШКА открића у Келну

Пре неколико месеци у тим ископинама помогла су археолозима да процене старост ове ручке на последњи век пре наше ере.

Ручка је извајана у облику човечије маске са густим обрвама и бадемастим очима, помало орловским носом, узаним уснама и изразитом брадом. Најизразитији детаљ на њој су две избочине у облику рогова које подсећају на затупљене рогове у бика. Поређења извршена са дру-

БУНТОВНИ ГИМНАЗИЈАЛЦИ СТАРОГ БЕОГРАДА

Почетком јуна 1842. године варошки пандур, зван и позорник, поднео је усмени извештај (јер писати није знао) управитељу београдске вароши. „Ваши гимназије дигосе буну у Зерку противу мајстора пекарског Јањима што је смањно мери хлеба, и буџав продаје ђацима, те каже: „од њега није црко ни мој магарца, па неће ни учени људи!“ Тада ђаци, њих на броју двадесет и три, у пекару провалише — и по веречком сокаку све пециво мајстора Јањима просуше и догама га газише, јер кажу, тај мајстор трује смишљено ђачку сиротињу — и — у — а — у — а — у — а — викаше.“

Одлука Управе београдске вароши уследила је одмах другог дана; мајстор Ањим да се казни пред чаршијом са двадесет батина, а хлеба да се држи тачна мера и цена. Што ђаци гимназијски „извршише почињене ствари“, да им се оprostи јер су имали право, а надаље нека буду мирни, будући да ученицима гимназије београдске никако не приличи „дизати буну нити се по чаршији с мајсторима и калфама натезати.“

У време кад се десила та ђачка побуна против пекара Ањима, гимназија београдска имала је две стотине ученика у пет разреда. Београд тада није имао више од дванаест хиљада душа, рачунајући и

Турке у тврђави и вароши београдској.

Београдски гимназијалци били су углавном добри ђаци али — као што каже један савременик — „и врло напострешени“, а поред тога и по годинама „несразмерни“. Тако су, на пример, у трећем разреду гимназије 1853. седели дечади од четрнаест година и младићи од двадесет, бркати и брадати, једва нешто млађи од својих професора. Међутим, то шарено друштво са чињавало је чврсту ђачку заједницу — дечади и одрасли момци заједнички су испунали где је год то устребало. Године 1856. у београдској гимназији ђаци су се побунили против једног свог строгог и суровог професора. На саслушању се показало да је коловођа побуне био ученик трећег разреда гимназије, дечади од четрнаест година, а уз њега да су учествовали момци од двадесет и више година и да су „слепи за њим кренули“!

Физичка казна над ђацима гимназије била је најстроже забрањена, али се ипак дешавало да се поједини професори забораве те „одану шамар“ понеком ђачу. Међутим, такве је професоре чекало пре зреше не само у разреду где су то учинили већ и ученика целе гимназије.

Тако се 1867. године у своје време познати историчар Милош Зечевић заборавио на часу у петом разреду и исту-

као једног ученика. Сви ђаци гимназије београдске напустили су часове и упутили се право самом министру просвете да се жале. Министар је примио ђачку депутацију и „часно је обећао да се то више никада неће десити“. Професор Зечевић био је укорен и „отада није више тукао ђаче већ је с њима био у најбољим односима“.

И директор гимназије Ђорђе Малетић дошао је у оштар сукоб с ђачком гимназије Пером Тодоровићем, који је касније био један од оснивача и организатора Радикалске странке и највештији српски новинар. Пера је био ученик шестог разреда гимназије, па се око неких „теоретских ствари“ тако дохватио с директором да је дошло до гушања, те је „свом директору“ покидао ланац од сата. Ђорђе Малетић уживао је велики глас као „теоретичар књижевности и песник“, а Пера Тодоровић био је већ озлоглашени „комунар“ и „бунтовник“. „Љут и уплашен због неочекиваног отпора на који је наишао, Малетић је стао да дозива полицију, а Пера Тодоровић, уплашен својим поступком и директоровим запомагањем побегао је на улици и отада се у гимназију више није вратио“. Ускоро је прешао у Земун и отишао на школовање у Швајцарску.

Негде до 1862. године, када

су Турци бомбардовали Београд, београдски гимназијалци скупљали су се на Калемегдану и изазивали турске војнике, низаме да би се с њима тукли. Већ у то време Калемегдан је био шеталиште београдских грађана, на које су они излазили нарочито у вечерње часове. Ту су се у групама скупљали ђаци гимназије београдске ради својих игара а нарочито ради бацања камена с рамена. Међутим, на Калемегдану је често долазило до крвавих сукоба између гимназијалаца и турских војника. Тако се, на пример, 1858. године када је један турски војник тесаком напао и повредио енглеског конзула који је мирно шетао по Калемегдану, развила права битка између групе београдских

гимназијалаца и турских војника. Ваци су притекли у помоћ енглеском конзулу и каменџама отерали турске војнике у тврђаву.

За време бомбардовања Београда ђаци гимназије су имали своју чету и отели од Турака са Стамбол-капије два топа. При том нападу на Стамбол-капију погинула су три гимназијалца, ученика нижих разреда.

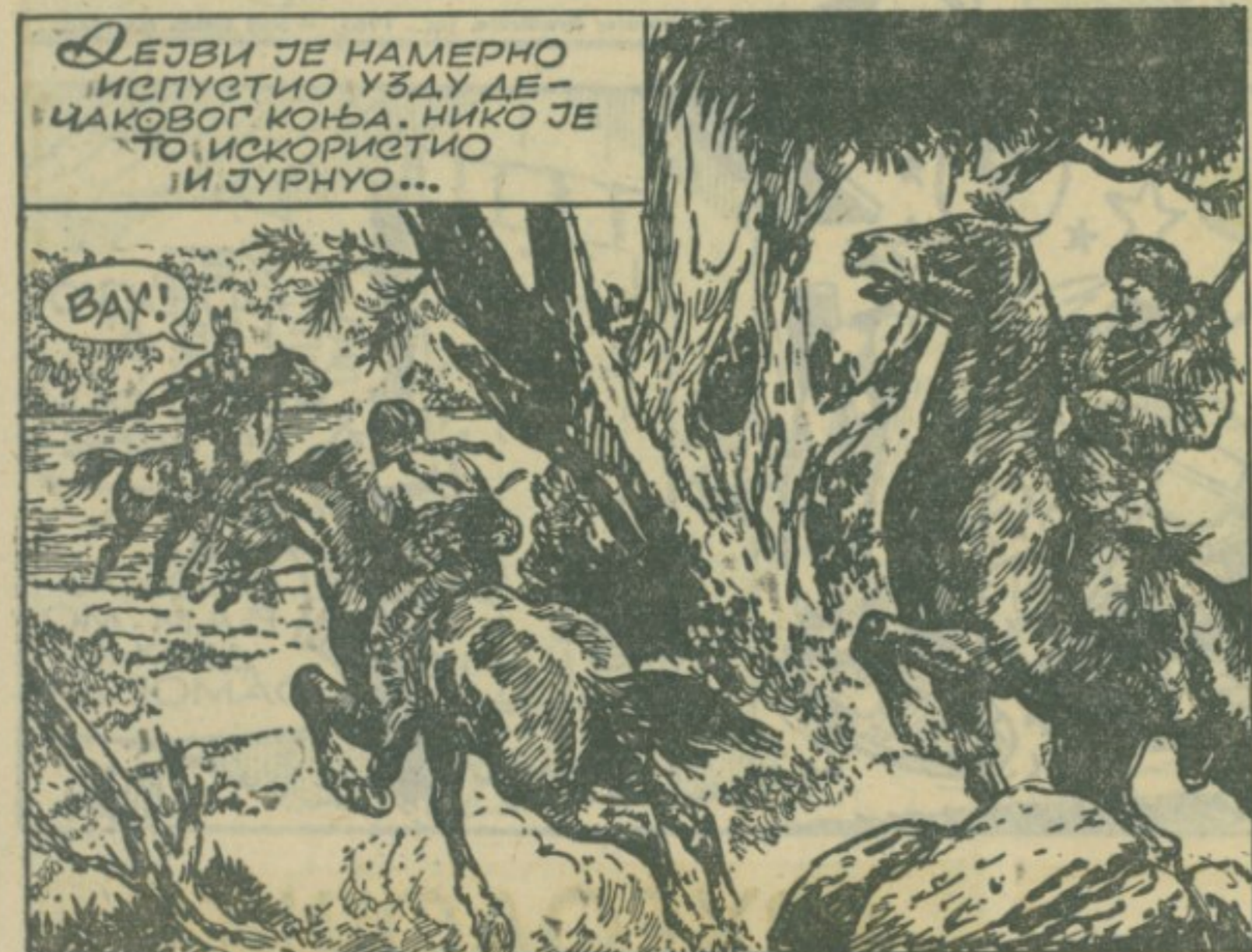
Током времена, када су у Београду поред ове најстарије гимназије основане још две, „гимназијалски народ са студентима Велике школе“ представљао је, — како каже Пера Тодоровић у једном свом спису — велику политичку снагу, која се могла покренути „за свако добро народа“. Гимназијалци, исто као

и великошколци, били су претежно велика сиротиња, хранили су се по ашчинџама, многи тек сваки други дан и удруживали се, да би лакше пролазили, са занатлијском и трговачком омладином. „Калфице су волеле гимназијалско друштво, јер, зачудо, тада се много читало и хтело да зна. Колико је било наших калфица које су од својих другова из гимназије толико много на учили да су знале готово онолико као и њихови гимназијски другови. А ти су им доносили књиге, те их и заједно читали и о њима распредали. Калфица је тада умео да прича о Гогољу, Толстоју и Игоу, исто као и ђак гимназије. Ни када као тада рукоделска и школска омладина није имала приснијих веза.“

Априла 1882. у Народном позоришту избила је чувена ђачка демонстрација поводом приказивања комада „Рабагас“. Била је то једна од највећих ђачких демонстрација прошлог века, политички ванредно значајна. У њој су поред ученика београдских гимназија учествовали и млади трговачки помоћници и занатлијски момци док су студенти велике школе били малобројни. „Стављањем на репертоар Народнoг позоришта Сардуовог комада „Рабагас“, чија је садржина била реакционарна и у коме се отворено испољавало гоњење народних слобода, изазвало је у првом реду отворено и огорчено негодовање београдске гимназијске омладине. „Живео народ“ — клицала је омладина у позоришту за време представе која је морала бити прекинута. „Живео народ“ — клицали су гимназијалци, трговачки помоћници и калфице, на које су их жандарми у самом гледалишту тукли тесацама и пљоштима сабама. — „Живео народ“. Клицали су ђаци из оних најнижих и највиших разреда гимназије, и кад су жандарми испразнили позориште и у „буџуцима спроводили улицама ђаче гимназијалце и осталу омладину у полицију“. Поклицима гимназијалаца и омладине придружили су се и грађани. Полиција је имала пуне руке посла. „Али... режим краља Милана од оних најмлађих примио је најснажнији и најпотреснији ударац“.

Један од ученика те велике ђачке демонстрације, тада си ромашан ђак, а касније врло значајан јавни радник — у својим сећањима каже: „Гладан, после три дана затвора, дођох у ашчинџу код ћир Софре на Варош-капији. Како да бар парче хлеба уграбим, јер у мени не беше ни кршине паре. — А тада ме угледа ћир Софра па све остави, и раширених руку, масних од судова и печења, стаде да ме грли и љуби: „Дете си моје, барагаско (од Рабагас) — да си и јеш и пијеш, ћир Софра да те храни; ич за паре, јунак си ми“. А поред мене, каже тај исти „гладник“, ћир Софра је све до краја школске године богато хранио још неколико нас „политичких страдалника“.

ДЕЈВИ КРОКЕТ И БЕЛИ ИНДИЈАНАЦ

ДЕЈВИ ЈЕ НАМЕРНО ИСПУСТИО УЗДУ ДЕЧАКОВОГ КОЊА. НИКО ЈЕ ТО ИСКОРИСТИО И ЈУРНУО...

BAH!

ВИДРА ЈЕ БРЗО САВЛАДАО ИЗНЕНАЂЕЊЕ. ОЧИ СУ МУ ЗАБЛИСТАЛЕ СВЕРЕПОШЉУ. ОКРЕНУО ЈЕ КОЊА И ЗАМАХНУО ЈЕ КОПЛЕМ... АЛИ ЈЕ ПРОМАШИО.

ОДАВНО ЧЕКАМ ОВАЈ ТРЕНУТАК!

НИКО ЈЕ ПАО С КОЊА И ОНАКО БЕЗАНЈЕДВА СЕ ПРИДИГАО...

А САД БЕЛО ПСЕТО, УМРИ!

ДЕЈВИ ЈЕ ЗАКЉУЧИО ДА ЈЕ ИГРА ТРАЈАЛА ДОВОЉНО ДУГО...

ЕВО ТИ, ВИДРО! ДОСТА СИ СЕ СИЛИО... САД УКРЕТИ ПЕГНИЦЕ С НЕКИМ КО ТИ ЈЕ РАВАН!

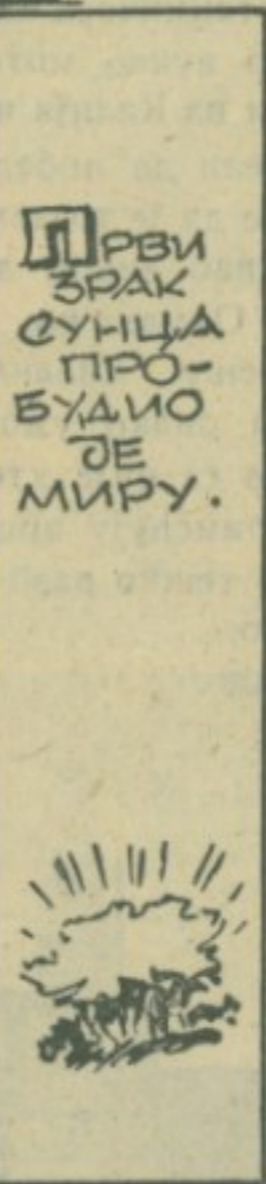
ААДЖИИИ!

Сашичурн долази у помоћ

ЦРТА И ПИШЕ Ђ. ЛОБАЧЕВ

СА ГРАНЕ ЈЕ СКОСИЛА ПЕГАСТА СЕНКА... КОЊ И ЛЕОПАРД НЕСТАЛИ СУ У ЧЕСТАРУ...

ПРВИ ЗРАК СУНЦА ПРОБУДИО ЈЕ МИРУ.

ДРАГАНЕ, ДРАГАНЕ, ПРОБУДИ СЕ!

— МИРРА, ПУСТИ ЈЕ! ОНА НИЈЕ ОПАСНА!
— КО СИ ТИ?!
— МИРРА, ЗАР СЕ НЕ СЕКАШ ПРИОНИРЕКОГ ЛОГОРРА У МАККАРРЕКО?
— ПАТРИСЕ!

ПАТРИСЕ, И ЈА ТЕ ЗНАМ! МИРА МИ ЈЕ МНОГО ПРИКЛАД О ТЕБИ. ЈА САМ ДРАГАН!
ДРАГАН?! И ЈА ТЕБЕ ПОЗНАЈЕМ. И МЕНИ ЈЕ МИРРА ПРИКЛАД. ЗАДРАВО, ДРАГАНЕ. ДАЛИ... КАККО СТЕ ДОСТЕЛИ ОВАМО?

САДА ИДЕМ СТРИНИ. ТО ЈЕ СЕЛО У БЛИЗИИИ ЕССОНА... ХАЈДЕТЕ СА МНОМ! ТАМО СУ СВИ ВАШИ ПРИЗВАТЕЛИ.
ИДЕМО!

МИРА И ДРАГАН СУ ИСПРИПОВАДАЛИ СВОЈЕ ДОЖИВАЈЕ, А ПАТРИСИМ ЈЕ ИСПРИКАО О НАПАДУ БАНДИТА И О ТОМЕ КАКО МУ ЈЕ ПОГИНУО ОТАЦ.

Шах АНДЕРСЕН

Аутор бесмртне шаховске партије која носи његово име, најјачи шахиста почетком друге половине 19. века Адолф Андерсен, рођен је 6. јула 1818. године у сиромашној породици у граду Бреславу (сада Вроцлав). Ту се и угасио живот великог уметника 13. марта 1879. године. Цео живот Андерсен је провео у родном граду где је био професор математике у гимназији. Шах је научно још као дечак и рано стекао глас доброг шахисте у локалним размерама. Прославио се после победе на Првом међународном турниру у Лондону 1851. године. Пре почетка турнира о њему је лист „Илустратед нус“ дао ове податке: „Андерсен је велики таленат и са огромним знањем, један је од уредника „Берлинских шаховских новина“ и спада међу најбоље шахисте данашнице.“ Његов резултат на овом турниру деловао је у правом смислу речи сензационално. Андерсен је показао да је стварно најбољи шахиста свог времена. Победио је Кизерицког (2:0 уз један реми), Сена (4:2), фаворита турнира Стаунтона (4:1) и Уајвила (4:2 уз један реми). За освојено прво место добио је награду од 200 фунти. Ову победу Андерсен је увеличао још једним трофејом: победом на турниру деветорице мајстора у Лондонском шаховском клубу. Турнир се играо непосредно после завршеног Првог међународног и на њему су учествовали Андерсен, Хорвиц, Дикон, Клинг, Лева, Левентал, Мајерхофер и Сабо. Андерсен је од осам могућих добио седам партија што му је било довољно за прво место које је доносило награду од сто фунти. Славу Андерсена до неке је успео да помрачи Морфи, који га је на својој

победоносној турнеји по Европи победио у Паризу 1858. године са резултатом 7:2 уз два ремија. Али, то још није значило његов пад на шаховској арени. Тако 1861. године он побеђује у мечу Колиша са 4:3 уз два ремија, а 1862. године односи победу и на Другом међународном турниру у Лондону. Његови значајни успеси били су прво место на Међународном турниру у

стори романтичарског шаха наставила је да живи до данашњег дана. Шаховске генерације налазе задовољство у његовим блиставим комбинацијама које је водила рука шаховског чаробњака увек спремног за напад. Његово мајсторство у комбиновању дошло је до израза и у шаховској композицији. Пре него што је почео да бележи турнирске успехе, он је 1842.

Баден-Бадену где је претекао Штајница и победио 1868. године у мечу са младим Цукертортом (8:3 уз један реми). Тада је кривуља шаховских успеха Андерсена почела да бележи пад. Претрпео је поразе у мечевима са Штајницом, Цукертортом и Паулсеном, а на већим турнирима није заузимао прво место (Беч, 1873 — 3, Лајпциг, 1877 — 2, Париз, 1878 — 6). Ипак, слава Андерсена, сјајног мај-

године издао зборник шаховских задатака који су нашли на леп пријем. За живот шаховских мајстора везане су редовно многе анегдоте па оне нису заборавиле ни Андерсена. Прича се да се Андерсен после једне победе на међународном турниру враћао кући поштанским колима. На једној од станица дошло је до непредвиђеног задржавања, јер коњска запрега није била спремна за

полазак. Управник станице био је велики љубитељ шаха, али никада није чуо за Андерсена. Тражећи себи партнера за игру он је упитао Андерсена да ли зна да игра шах. Андерсен је био лоше расположен, па је одговорио да не игра шах. — Онда ћу вас ја научити! — одговорио је управник и почео да му објашњава основна правила шаховске игре. Убрзо затим они су се нашли за шаховском таблом, али да би снаге биле усклађене Андерсен је добио

даму „fore“. Играјући са тако великим уступком Андерсен је намерно вукао слабе потезе и трпео пораз за поразом. Управник је врло главом и говорио: — Врло чудно! Ви сигурно немате смисла за шах кад и поред великог преимућства нисте у стању да ме победите. — То је врло једноставно — као снеживајући се одговорио је Андерсен. — Без даме је — по мом мишљењу, много лакше играти:

не треба мислити како да се она сачува од претњи у току игре. Хајдете да проверимо: сада ћу ја вама да дам даму за уступака. Управник, који је иначе био добар шахиста, насмејао се овом предлогу и сматрајући да је у питању само шала, прихватио се измењене улоге. Андерсен је добијао партију за партијом и кад су поштанска кола била спремна за полазак његов противник је био убеђен — да је са дамом мање стварно лакше играти.

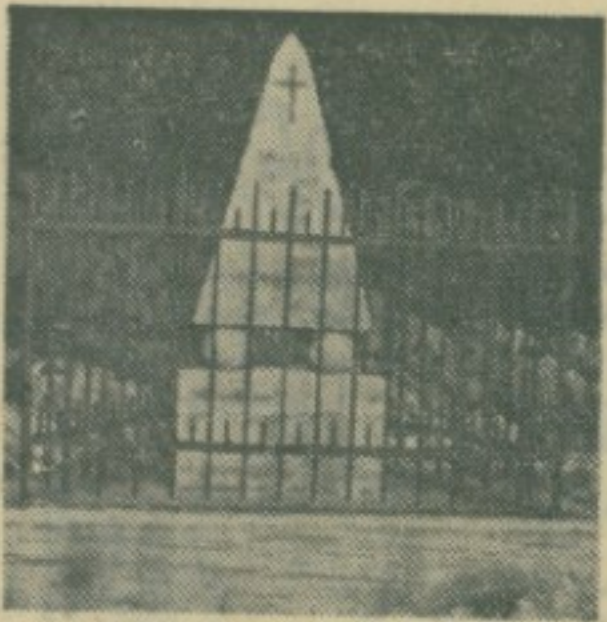
КОСМИЧКА ДИЗАЛИЦА

Позната варка циркуских илузиониста с ужетом које без ослона држи усправно, можда ће ускоро постати стварност. И још више. Јер, замисао четворице америчких геофизичара Исака, Вајна, Бранднера и Бахуса превазилази све оно што би нам чак и машта најсмелијих опсенера могла дочарати. Реч је о васионском каблу дугачком више десетина хиљада километара који би се без ослона дизао вертикално и губио у космичком безмерном пространству. Према теоријским прорачунима то би било сасвим могуће. Вертикални кабл причвршћен за тло држао би се управо захваљујући центрифугалној сили Земљине ротације, која би представљала противтежу његовој тежини. У ствари такав кабл био би једна врста сателита и одржавао би се у космосу као и сваки други Земљин пратилац. Да би центрифугална сила Земљине ротације могла представљати противтежу његовој тежини, врх кабла морао би се налазити на знатно већој висини од оне које имају обични сателити. Израчунато је да би његова орбита морала да се налази на висини

од најмање 36.000 километара изнад Земље што значи да би дужина кабла износила 100.000 километара, односно више од четвртине дужине пута Земља—Месец. Корист од космичког кабла који лебди у свемиру била би врло велика. Помоћу њега могли би да се „сателитизирају“ велики терети без коришћења реактивног погона. Обична механичка енергија била би довољна да се дуж дугачког кабла, као дизалицом, на жељену висину испну велики терети. Такви каблови служили би као васионске шине преко којих би се настављени Земљини вештачки сателити и космички бродови снабдевали енергијом и другим потребним материјалом. Поред тога, каблови би могли да се користе као ослонац за подизање свемирских грађевина. Уместо да имају темеље на Земљи, као што је уобичајено, он би „висиле“ на небу. Кабл би се поставио са обичног вештачког сателита на тај начин што би се један његов крај спустио на Земљу а други упутио према васионском пространству. Полазећи од теоријских прорачуна научници су утврдили да би један кабл од стаклених влакана, који би се протезао

до висине од 36.000 километара и имао пречник од 25 милиметара, био тежак 47 милиона тона. Међутим, кабл од кварца дебео нешто мање од милиметра био би тежак свега 200 тона а од графита само — 70 тона.

У СПОМЕН ПРАЉА...

СПОМЕНИЦИ НА МАЛОМ ОСТРВУ

ЗА 16 ПРАЉА И 1 СПОРТИСТУ

У прошлости је постојала традиција по којој су жене из места Прека на острву Угљану, које припада задарском архипелагу, долазиле у Задар где су од градских породица узимале рубље на прање. Готово свакодневно оне су малим бродовима одлазиле у град и отуда се враћале у своје село са великим завежљајима прљавог рубља, да би га опрале и после дан-два однеле власницима у Задру. Једног дана подигло се изненада невреме и оне су настрадале. Мештани су им подигли споменик, јединствен у свету.

Споменик се заправо налази на маленом острву Шкољу, које је готово спојено с острвом Угљаном, испред самог места Прека. Путницима који свакодневно стижу бродовима из Задра у Преко одмах пада у очи тространа пирамида ограђена гвозденим огра-

дом на стени коју заплускују таласи. То је спомен на 16 праља из Прека, које су, како се из још читљивог натписа на камену може прочитати, погинуле „у овом сињем мору на мртви дан 1891. године.“ Исписана су имена свих шеснаест несрећних жена, које је тога дана захватило страшно невреме, баш кад су биле на домаку својих домова. Мали брод се потопио и жене су на шле смрт у немирном мору.

Само три километра југоисточно од Прека, такође на острву Угљану, налази се још мање сеоце Кали. Збијене кућице на брежуљку изнад минијатурне луке личе једна на другу. Када посетилац дође у ово село, запазиће на врху брда недалеко од цркве два споменика. Један је новији и подигнут је у спомен становника изгинулих у народноослободилачком рату. На другој

страни, поред главног сеоског пролаза, уздиже се бела тространа камена пирамида, на чијој је предњој страни уграђена фотографија једног младића. На споменику пише: „О свјетлаши образ Каљанима животом својим плати побједу Петар Дундов, побједник веслачке утакмице одржане у Преку на Јадрански дан дана 13. VIII. 1933. Овај му споменик подигоше Каљани настани у Њујорку, заузимањем Јоце Куртике.“ У подножју пирамиде је рељеф који приказује четири веслача у чамцу на таласима, а у позадини се види светионик.

У Калију се мештани добро сећају тог догађаја, а њихово приповедање открива и занимљиве појединости. Ривалство између Калија и Прека има ду-

гу традицију и огледало се у много чему, па наравно, и у спорту. Такмичење у веслању изазивало је сваке године по себно интересовање. Те 1933. године, како кажу Каљани, чамац такмичара из Прека је потајно вукао мотор, али су веслачи из Калија и поред тога успели да победе. Разумљиво је да је то захтевало неупоредиво више залагања и снаге. Одмах по завршеном такмичењу Каљанин Петар Дундов онако уморан напио се воде (а није хтео да пије вино-примећују приморци), те се зато тешко разболео и убрзо умро.

... И ПОЖРТВОВАНОГ ВЕСЛАЧА

Листина читалаца

Драга редакцијо, Пишем вам у нади да ћете ми помоћи. Дописујем се са другарицама из СССР. Оне ми шаљу адресе својих другарица да их дам својим вршњацима у Раткову. У моме селу ви дечаци и девојчице се већ дописују. Зато вама шаљем неке адресе да их објавите у своме листу.

КРАЈНСКАЈА ССР
ерниговскаја обл.
Северски реон
Печењуги
урган Светлана

ул. Кирова, д. 19, кв. 1
Фиљгиној Ане

ГОРКИ 7 — СССР
Ворожјева
77, кв. 25
Аликина Анатолија

УЗБЕКСКАЈА ССР
Ферганскаја обл.
г. МАРГЕЛАН, 3
ул. Кирова, д. 19, кв. 1
Фиљгиној Вале

УЗБЕКСКАЈА ССР
Ферганскаја обл.
г. МАРГЕЛАН
ул. Кирова, д. 60, кв. 3
Лудовој Нине

УЗБЕКСКАЈА ССР
Ферганскаја обл.
г. МАРГЕЛАН, 3
ул. Кирова, д. 23, кв. 2
Блохина Наташа

УЗБЕКСКАЈА ССР
Ферганскаја обл.
г. МАРГЕЛАН
ш/к 3, ул. Докамбула — 9, кв. 3
ВАРЛАМОВОЈ ЉУБЕ

УЗБЕКСКАЈА ССР
Ферганскаја обл.
г. МАРГЕЛАН, 3
ш/к 3, ул. Павлова 8, кв. 4
Хајрулиној Венере
R. S. Romania

УЗБЕКСКАЈА ССР
Ферганскаја обл.
г. МАРГЕЛАН, 3

Адресе шаље
Зорица Илић
РАТКОВО
Железничка 27

Молим вас да ми пошаљете адресу дечака или девојчице из ваше земље веома бих волела да се дописујем са неким својим вршњаком из Југославије. Идем у 6. разред, положила сам, сад ћу у 7.

Моја адреса:

Долгополовој Кати
СССР
гор. Уст — Каменогорск
ул. Уланскаја 4а/кв. 1

Драга редакцијо, Зовем се Винтан Лиана, имам 15 година и желим да се дописујем с друговима и другарицама из Југославије. Сакупљам фотографије филмских глумца и певача и разгледнице.

Vintan Liana
ul. Republicii 20
Sinnicolaul — Mare
reg. Banat
R. S. Romania

Зовем се Хархаи Терезија, имам 16 година и желим да се дописујем са друговима и другарицама из Југославије. Сакупљам фотографије глумца.

Harcay Terezia
Str. Republicii nr. 21
Sinnicolaul — Mare
reg. Banat
Romania

Ваш лист читам од првог броја. Мислим да је необично садржан и поучан. Користим ову прилику да вам упутим једну молбу. Желео бих да успоставим везу са преживелим борцима са Сутјеске I чета II бат. IV црног. прол. бригаде. Борбе Ј. Булатовић кап. I кл. у пензији РВИ ПАНЧЕВО Паје Маргановића 69/А

Зовем се Славка, имам 12 година и идем у V разред. Желим да се дописујем са друговима и другарицама широм наше земље.

Сакупљам разгледнице и марке.

Мислим да ћете ми испунити жељу.

Митровић Славка
село Калиновац
З. П. Бањани код Уба

Имам 18 година и желела бих да се дописујем с друговима и другарицама из Југославије и иностранства. Волим музику а мој хоби је — цртање. Језик дописивања: српскохрватски, руски и немачки.

Станковић Драгица
Медицинска школа
НИШ

Имам 19 година и налазим се на одслужењу војног рока у Сомбору. Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Волим књижевност и спорт, највише сам „Звезде“.

Сећеш Ладислав
В. П. 3065/10
СОМБОР

Ваша рубрика „Писма читалаца“ веома ме је заинтересовала. Желео бих да и ја учествујем у њој дописујући се са југословенским девојкама од 17 до 22 године. Напомињем да сам ја Алжирац, да имам 22 године и радим као службеник.

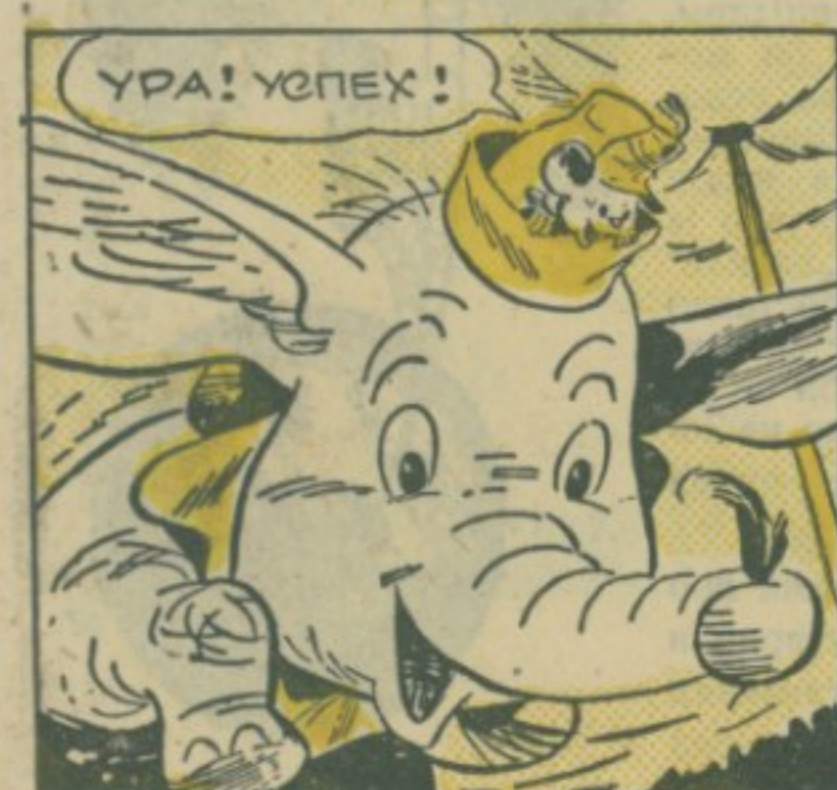
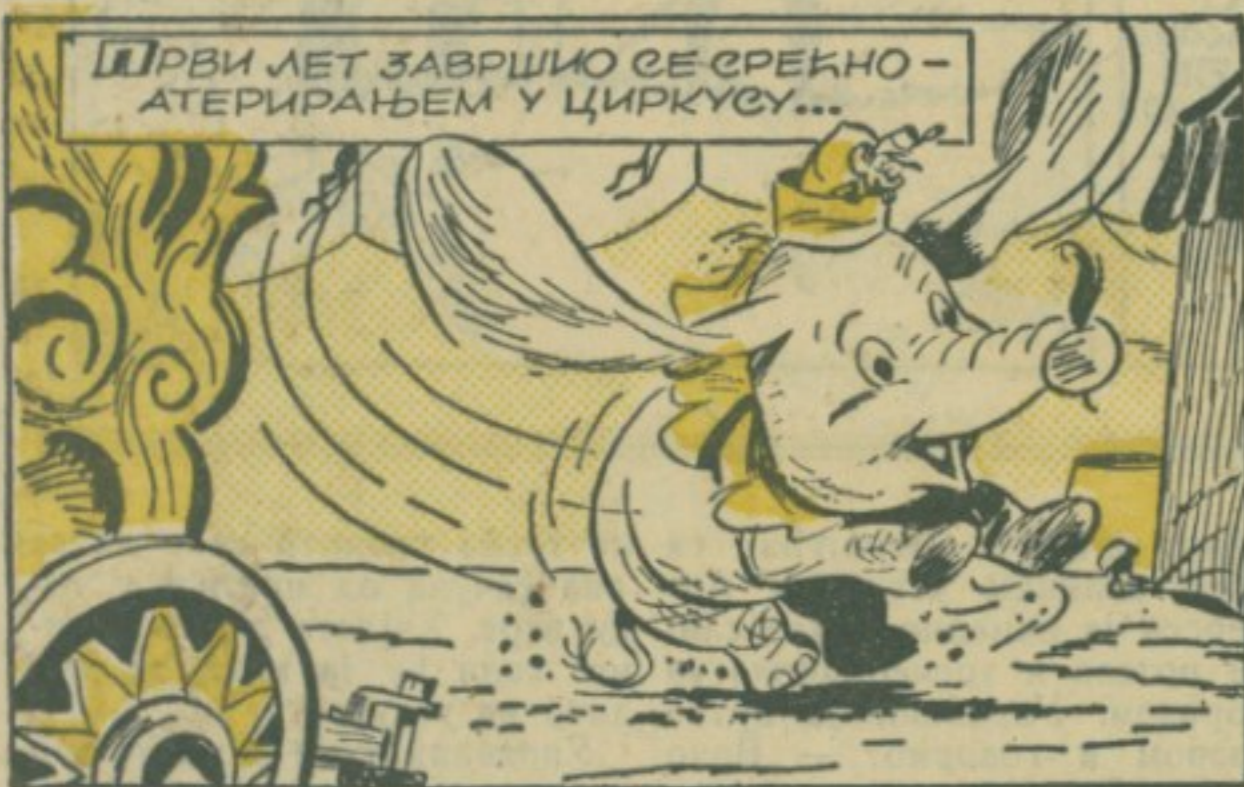
BENSAKHRIA SMAIN
38, Rue de l' Union Belcourt
Alger — Algerie

Како сам у вашој земљи провео 3 године које никад нећу заборавити, то бих желео да се дописујем са више Југословена, нарочито са младим људима које сам некад у вашој земљи упознао. Молио бих вас да пренесете моје искрене поздраве професору Позничу као и директору хотела „Авала“.

Алжирац сам и имам 27. година.

ZAZITT SADORME
25, Rue Polignac
Ruisseau
Alger — Algerie

WALT DISNEY ДАМБО

НЕ ИЗДАЈ, „КАТАЛИНА“!

Како је то све глупо испало! И како је дозволио да бу де увучен у ту авантуру! Лежећи на пловку хидроавиона Крудсон је покушао да се увуче у његову металну површину а у глави му је тукла само једна мисао: „Како се све ово глупо догодило...“

А догодило се једноставно, само од себе. Већ неколико дана чамац је у Вејмуту, малом енглеском граду на обали Ламанша учествујући у снимању филма „СОС Пацифик“. Гледаоци њега неће ви дети на екрану (као што га нису видели ни у десетак других, раније снимљених филмова (јер не у пилотској кабини бити неки глумица. „Ваздухопловни филмски сервис“, специјална компанија која је филмским продуцентима обезбеђивала авионе и пилоте, плаћала је добро и Крудсон, који је годишње учествовао у снимању двадесетак филмова, није могао на њу да се жали. Додуше, свако снимање представљало је за њега ризик јер су продуцентима били потребни само трикови, а за такве летове Џон Крудсон био је прави ас који је умео да задовољи све режисерове прохтеве.

У Вејмуту су снимали с „Каталине“. У Европи се хидроавион таквог типа готово не може више наћи и зато је апарат, заједно с другим пилотом, једним Американцем, допремљен из Калифорније.

Дан је био врео и руководство екипе скупило се тек увече да би размотрало планове за сутрадан.

— Желим да снимим таласе, али тако да се они крећу и сручују право на гледаоце. И ја знам како ћу то да постигнем — изјавио је Скитс Кели. Крудсон то није било први пут да сарађује с Кели

јем; знао је да се за њега прича да је прави мајстор за снимање из ваздуха, смео до безумља. Знао је најзад и то да се с Келијем не вреди унапред објашњавати: боље је пустити га да се изјасни, а за тим тек апеловати на његов разум.

— Желим да својом „Каталином“ летиш попреко изнад залива готово додирујући воду — наставио је Кели. — А ја ћу се сместити у неком чамцу који ће бити привезан између трупа хидроавиона и једног од пловака. Шта велиш на то?

— Искључено — одлучно је одговорио Крудсон. Келијев предлог био је не само о-

пасан већ и неизводљив. — Избаци то из главе, Скитсе. Не само што се нећеш моћи одржати у чамцу, већ ћеш читав авион искренути на бок.

Кели се није свађао; само је, подигао два прста и позвао келнера: „Још једну туру!“ Седели су ћутећи. Са сваким минутом и са сваком новом чашницом цина Крудсон је у души постајао све неспокојнији. Непријатно би било ако Кели помисли да се он боји, а још непријатније и незгодније ако одлучи да убудуће унајмљује млађе и смелије пилоте.

— Смислио сам, Скитсе — рекао је најзад. — Све се може удесити ако те привеже-

мо за пловак. Одатле ћеш моћи све лепо да снимаш тако да ће режисер бити више него задовољан.

— А је ли то опасно? — Ништа опасније не можеш да учиниш са собом и својом камером.

Сад је Кели ћутао. Да, он одлично може да замисли тај кадар. До њавола, то мора добро да испадне! Али, он исто тако може да замисли и себе како виси на оном пловку при брзини од око 190 километара на час...

— Не. Још нисам сишао с ума...

— Зашто се узбуђујеш? Кажем ти да је то сасвим безопасно. Мало је промаја, то

је тачно. — Крудсон више није могао да се заустави. Као да су променили улоге; он више није желео да се враћа свом малопређашњем ставу опрезног и уздржљивог скептика.

— Па добро, Џоне, договорили смо се — изненада се осмехнуо Кели. — Док ја будем снимао с једног пловка, ти ћеш бити на другом... до виђења!

...Јутро је свануло без иједног облака. Све се одвијало по тачно утврђеном реду. Крудсон је са својим америчким помоћником и механичарем стигао на обалу. У десет часова, када су извели „Каталину“ на отворену воду, појавио се Кели.

— Није лош дан, Џоне. Почини!

Крудсон се сетио свог јучерашњег обећања тек кад је чуо те речи. Почео је да се извлачи: синоћ нису били баш сасвим трезни, а мушкарци у таквом стању свашта говоре... Али, онда је схватио да би тиме подрио углед компаније за коју ради, а и да не говори о свом сопственом. На крају крајева, шта му се може догодити ако га добро вежу...

Крудсону су помогли да се испне на један пловак и док су за други везивали Келија, он је испробавао своју аматерску фото-камеру. У објективу се блистала вода, а ако би камеру дигао мало више — метални труп „Каталине“.

Погледао је према кабини: Американца је седео на његовом месту првог пилота, а на Американчевом је био механичар. Као да је осетио на себи његов поглед, механичар се окренуо према њему, осмехнуо се и подигао увис палац десне руке. „Све је у реду“ — одговорио му је Крудсон истим гестом.

У следећем секунду чуо је да је елиса почела брже да се окреће, „Каталина“ се зањихала на води и Крудсон је, да не би пао, морао да се ухвати рукама за пловак. А то баш није лако постићи: пловак је велик, а његов „загрљај“ недовољан.

Зар је могуће да су заборавили да га привежу? Зар је могуће да је пилот схватио његов гест падцем као сигнал за узлетање? Не, свакако не. То је Американца одлучио да само мало помери „Каталину“ напред.

Крудсон је осећао како ветар све јаче дува око њега притискујући га уз заобљену површину пловка. Средњом, ветар му је помогао. Могао је чак да опрезно ослободи руке и покуша да снима. Јутро је било топло, од сунца се алуминијум угрејао, испод њега је блистала вода. У објективу камере капљице воде изгледале су као дијаманти.

„Није ни тако страшно — помислио је. — Биће ово одлични снимци. Ништа гори од Келијевих. Све ово ипак није било лоше смишљено.“ Крудсон се сместио удобно ослоњивши се леђима на „ребра“ што везују пловак с крилима. Ветар је постајао све јачи: толико га је притискивао уз металне шипке да му се чинило да ће његова сопствена ребра попуцати. Али, ускоро ће зауставити „Каталину“ и везати га...

Све те мисли пролетале су му кроз главу не сметајући му, ипак, да снима раскошну игру воде. Наједном се следно: приметио је да су дијаманти постали ситнији, да су нестали. „Каталина“ се дигла у ваздух! Заборавили су да га привежу!

Крудсон је покушао да се што више приљуби у алуминијумски пловак и његови прсти свом снагом су се зарили у металну површину.

Није му више било до снимања. Његов апарат („срећа што сам се сетио да га окачим око врата!“) њихао се негде испод апарата. Ветар га је љубао и ударао њиме о метал авиона. Пловак је био широк и Крудсон није могао да види испод њега. Уосталом, тамо и не би видео ништа ново. Пилотско искуство говорило му је да се налази на најмање 500 метара висине. То исто искуство говорило му је да је оно најтеже тек пред њим: заокрет.

И „Каталина“ је почела да заокреће. Имао је срећу: ваздушни притисак још га је јаке приљубио уз металне споне што везују пловак и апарат. Да је „Каталина“ заокретнула на другу страну...

Заокрет се завршио. Крудсон се чинило да читаво време није дисао: толико му је тело, буквално утискујући се у метал, било напрегнуто, толико су били згрчени мишићи руку којима се држао за споне. Кад би опет могао да дише. Авантура се ближила крају. Али, Крудсон је и даље лежао толико тесно приљубљен за пловак да му се чинило да га од њега никад више неће моћи одлепити.

Слетање. Како то да од удара није склизнуо у воду? Можда га је брзина спасла. Клок-клок-клок — заиграо је најзад „Каталина“ по таласима, затим се зауставила. Мотори су ућутали. Тишина. Крудсон је растворио до бола стиснуте зубе. Готово.

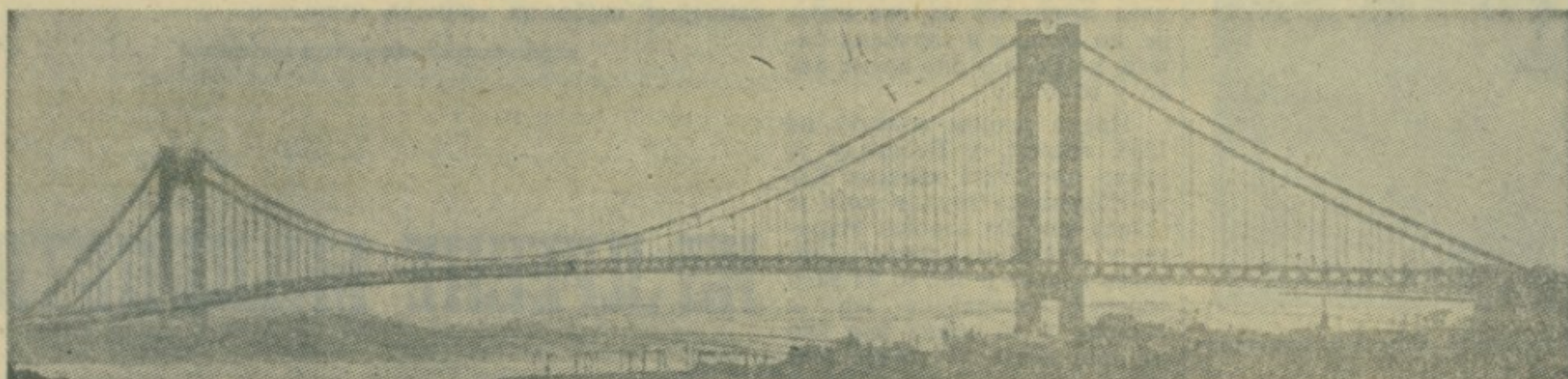
Кад су дошли да га скину бојао се да одлепи руке од метала. Најзад се подигао. Чудно, све кости су биле целе.

— Па, није лоше испало. Сада нам је остало снимање с крила — дочекао га је Кели.

Снимање с крила била је друга Крудсонова „блистала“ идеја. И то је он синоћ смислио. Али данас је то значило још један лет одозго на „Каталини“.

— Хајде, хајде — Ти си ми продао ту идеју! — викао је Кели.

Крудсон ништа није одговорио. Помогли су му да се испне и када се хутке постро по крилу, које му је у поређењу с пловком изгледало бескрајно широко, привезали су и њега и Келија за куку која служи за извлачење хидроавиона из воде. Мотори „Каталине“ поново су забрљали...

ВЕРАЦАНО МОСТ

Недавно пуштен у саобраћај мост преко мореуза Верацано крај Њујорка засада је највећи висићи мост на свету. Везујући Бруклин и Стејт Ајленд, мост је са прилазима дугачак преко четири километра. Очекује се да ће током првих дванаест месеци прећи преко моста око дванаест милиона возила. Касније, међутим, мост ће моћи да прима четрдесет осам милиона возила годишње. Океански и други бродови могу слободно да пролазе испод ове високе конструкције. Мост је стајао 325 милиона до лара. Два огромна торња носача од челика — по један на сваком крају моста — издижу се 210 метара изнад мора. Четири масивна челична ужа та широка 90 цм у пречнику и дугачка 2.195 м — у њих је уплетено 26.000 нити жице — носе целу конструкцију коло воза.

Торњеви по висини премашују готово све њујоршке објекте и спадају у ред најмасивнијих челичних конструкција које су икада подигнуте. За сваки торњак утрошено је око 25.000 тона челика, тј. више него што је потребно за грађење модерних облакодера од шездесет спратова. Површина на врху сваког торња велика је, отприлике, као два тениска игралишта.

Сем терета возила која прелазе преко лука моста, торњеви такође носе и преко сто хиљада тона челика и више хиљада тона бетона конструкције самог моста.

Сваки торњак је састављен

од близу десет хиљада делова, између осталог 24 км челичних лествица. Те лествице су коришћене приликом грађења и сад служе за одржавање моста.

Сваки потпорни стуб има и свој лифт.

За склапање само једног потпорног стуба у фабрици је употребљено два милиона закована и завртања, а поред

тога било је потребно још и 1.250.000 завртања приликом монтаже на самоме градилишту.

За плетење ужади дугачких 2.195 м било је потребно тридесет шест хиљада метара галванизоване челичне жице дебљине оловке. Готово три године трајала је производња тих ужади у фабрици. Укупна дужина свих жичаних ни-

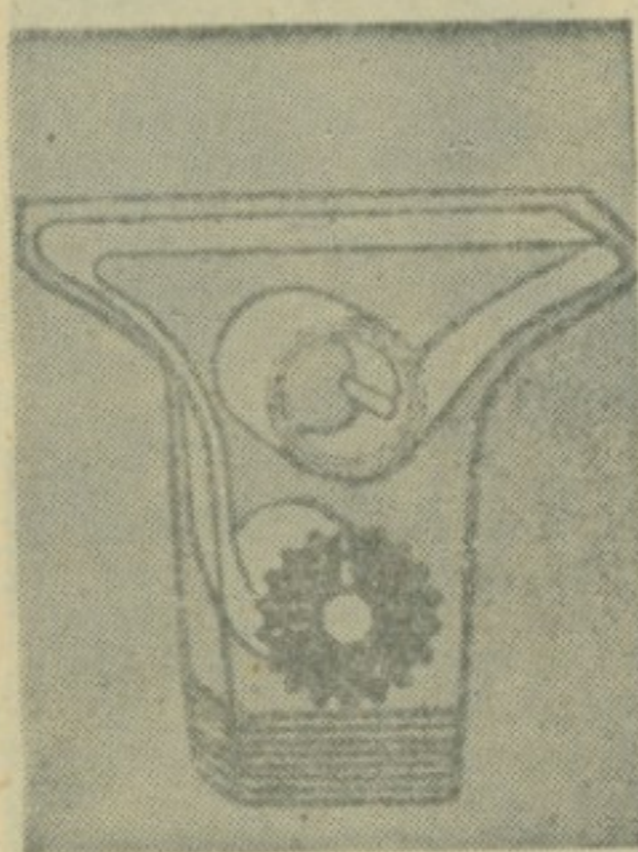
ти износи двеста тридесет хиљада километара. Међу различитим подацима које је објавила Управа мостова и тунела, налазе се и следећи о количини челика уграђеној у овај колос: Конструкционог челика у мосту: 120.000 тона; Челичне жице: 41.000; Бетонског челика у мосту: 24.000 и Бетонског челика у прилазима 10.000 тона.

НЕОБИЧНА МАШИНА ЗА БРИЈАЊЕ

Овакву машину за бријање вероватно још нисте имали прилике да видите. Њен проналазач је уместо обичних ножића направио траку од челика који не рђа и омотао је око једног калема. После неколико бријања, број зависи од тврдоће браде, на машини се окрене један мали точак и употребљени део ножа испада а на његово место долази други. И тако редом све док се не искористи пео калем који се такође веома лако замењује.

Њен проналазач се нада да ће ова машина добро доћи свима онима који немају електричне апарате за бријање

ПИРАМИДА ОД АУШОБУСА

У околини Њујорка налази се једно велико „гробље“ аутобуса. Дотрајала возила градског саобраћаја, избачена из употребе, сложена у три реда тако да чине неку врсту пирамиде, чекају ту да буду упућена у топионицу.

»КЛЕОПАТРИНА« ЛУТАЊА

На обали Темзе, недалеко од моста Ватерло, стоји на специјалном постољу обелиск „Клеопатрина игла“. Обелиск је стар готово три и по хиљаде година и сасвим је разумљиво да тако дуг живот није могао да протекне монотono, без догађаја.

Око 1500. године пре наше ере два таква обелиска, сваки тежак по 180 тона, била су исклесана од црвеног гранита недалеко од Асуана. На огромним сплавовима обелиски су били пребачени у подручје уша Нила и по наређењу фараона Тутмоса III по стављени пред знаменити храм Сунца у Хелиополису. Ту су обелиски стајали много стотина година.

Године 23. пре наше ере, седам лета после смрти царице Клеопатре император Октавијан наредио је да се обелиски пренесу у Александрију. Оба обелиска стајала су на обали мора пред величанственим царским дворцем, и то дуже од самог дворца. Али, један од њих се после многих година срушио и остао да лежи на песку обале тонући у њега све дубље и дубље.

Паша Мухамед-Али, управљач Египта, начинио је 1820. године кавалерски гест: покљонио је преостали обелиск енглеском краљу Џорџу IV. Додуше он није хтео да на себе наговари и бригу о пребацивању обелиска у Енглеску.

Енглези су дуго лупали главу око тога како да тај покљон допреме у Лондон али нису налазили решење. Године 1867. неки грчки трговац купио је земљиште на коме се обелиск налазио и поставио Енглезима ултиматум: „Изволите однети обелиск! Ако то не учините ја ћу га разбити на комаде и искористити као грађевински материјал“. Али, прошло је још десет година пре но што је нађен начин да се обелиск превезе.

Енглези су саградили гвоздену „футролу“ цилиндричног облика дугачку више од 30 метара. Уз њу су доградиле малу палубу с неколико кајута за посаду. Тако је добијен веома оригиналан, до тад невиђен брод коме је dato име „Клеопатра“. Брод је поринут у воду и један тегљач одвучао је „Клеопатру“ у море.

Ту су оба брода, и тегљач и „Клеопатра“, запали у буру. Огромни таласи накренили су „Клеопатру“. Шесторица морнара с тегљача покушали су да се пребаци на „Клеопатру“, али су их таласи однели. Видећи да „Клеопатри“ и њеној посади не може ничим више помоћи, капетан тегљача одлучио је да пресече челично уже које је везивало два брода. Ипак, напуштена „Клеопатра“ ододела је разбеснелом мору. Ношену таласима њу је после неколико дана пронашао на пучини пароброд „Фитцуморис“ и одвучао је до Лондона. Ту, на кеју, обелиск „Клеопатрина игла“ стоји и данас с незнатном „раном“ од немачке бомбе задобијеном још у првом светском рату, 1917. године.

РИБОЛОВАЧКА СТРАСТ

Четврдесет двогодишњи Вилијам Вотерс проводио је пре извесног времена свој годишњи одмор на Аљасци. Једног дана док се возио друмом приметно је поток. Обузет пачком страшћу изашао је из аутомобила и бацио удицу. Како ништа није уловио, пошао је даље и наишао на рецицу у коју је опет бацио у-

дицу. Опет ништа није нашао и наставио је даље. И тако све док није и не приметивши зашао дубоко у тундру. Наставио је да пеца а једина храна били су му дуд и бобице. Кад су га после шест недеља пронашли, Вотерс је уместо уловљених риба имао 40 килограма према 80 колико је тежио кад је почео да пеца!

ОП-АРТ НА НОСУ

Ове године наочаре за сунце траже се много више него раније, јер их има разноврсних облика и боја: продају се овалне, четвороугаоне и осмоугаоне. Оквир су црни и бели или из једном оку црни а на другом бели, неки пут и пругасти. Као заштита од сунца употребљавају се и наочари са визиром, који је закопан гуменом пантљиком око главе. Неки имају и покретна стакла. Најновији изум су шарена стакла за ове наочаре. Занста свашта!

ПРИРОДА — НЕИМАР

Десна притока Велике Моравне Ресаве, бистра је, брза и у песмама опевана река. Она је у средњем и горњем делу свога тока усекла веома лепу и живописну клисуру. Стрме кречњачке стране узводно од села Стрмостена, у близини Деспотовца, дижу се и до 200 метара над Ресавом. Ипак, најлепши део ка-

њонске клисурасте долине Ресаве представља необичан камени мост — узводно од Лисина. Са стране кречњачке стране клисуре, пре много година, одвалио се огромни камени блок и полетео ка Ресави, али није доспео до воде. На путу се заглавио у најужем делу клисуре, пет-шест метара изнад реке и —

премостио је. Ово место становници оближњих села назвали су „Склоп“. Планинари и излетници при обиласку Ресаве, планина Бељанице и Кучаја, редовно посећују и диве се овом јединственом каменом мосту у нашој земљи.

На многокретно измешаном — још три представе.

ЦИРКУСЪ Б. ФУРО
НА ВЕЛИКОЈ ПИЈАЦИ
Датум: уторак 13 Јун 1966

ПРВА ВЕЛИКА ПРЕДСТАВА,

1. АТЛЕТСКА ГРУПА од 6 лица
2. Три Француски Борача
3. Чаробна Игру (с Флашама)
4. ЕКСЦЕНТРО ДВОСТРУКО УЖЕ

Све ове игре изводи: Е. Вилсон, Е. Дриво, Лилија Томе, Јанко и Јован, изводи од 18 година К. К.

При савештоству:
ВЕЛИКА ШАЛЊИВА ПАНТОМИМА,
представљена од стране при савештоству: СТУДЕНТА ЦЕНА:

1. прва игра 10 руб. 2. друга игра 10 руб. 3. трећа игра 10 руб. 4. четврта игра 10 руб. 5. петнаеста игра 10 руб. 6. шестнаеста игра 10 руб. 7. седма игра 10 руб. 8. осма игра 10 руб. 9. девета игра 10 руб. 10. десета игра 10 руб. 11. једанаеста игра 10 руб. 12. дванаеста игра 10 руб. 13. тринаеста игра 10 руб. 14. четрнаеста игра 10 руб. 15. петнаеста игра 10 руб. 16. шестнаеста игра 10 руб. 17. седма игра 10 руб. 18. осма игра 10 руб. 19. девета игра 10 руб. 20. десета игра 10 руб. 21. једанаеста игра 10 руб. 22. дванаеста игра 10 руб. 23. тринаеста игра 10 руб. 24. четрнаеста игра 10 руб. 25. петнаеста игра 10 руб. 26. шестнаеста игра 10 руб. 27. седма игра 10 руб. 28. осма игра 10 руб. 29. девета игра 10 руб. 30. десета игра 10 руб. 31. једанаеста игра 10 руб. 32. дванаеста игра 10 руб. 33. тринаеста игра 10 руб. 34. четрнаеста игра 10 руб. 35. петнаеста игра 10 руб. 36. шестнаеста игра 10 руб. 37. седма игра 10 руб. 38. осма игра 10 руб. 39. девета игра 10 руб. 40. десета игра 10 руб. 41. једанаеста игра 10 руб. 42. дванаеста игра 10 руб. 43. тринаеста игра 10 руб. 44. четрнаеста игра 10 руб. 45. петнаеста игра 10 руб. 46. шестнаеста игра 10 руб. 47. седма игра 10 руб. 48. осма игра 10 руб. 49. девета игра 10 руб. 50. десета игра 10 руб. 51. једанаеста игра 10 руб. 52. дванаеста игра 10 руб. 53. тринаеста игра 10 руб. 54. четрнаеста игра 10 руб. 55. петнаеста игра 10 руб. 56. шестнаеста игра 10 руб. 57. седма игра 10 руб. 58. осма игра 10 руб. 59. девета игра 10 руб. 60. десета игра 10 руб. 61. једанаеста игра 10 руб. 62. дванаеста игра 10 руб. 63. тринаеста игра 10 руб. 64. четрнаеста игра 10 руб. 65. петнаеста игра 10 руб. 66. шестнаеста игра 10 руб. 67. седма игра 10 руб. 68. осма игра 10 руб. 69. девета игра 10 руб. 70. десета игра 10 руб. 71. једанаеста игра 10 руб. 72. дванаеста игра 10 руб. 73. тринаеста игра 10 руб. 74. четрнаеста игра 10 руб. 75. петнаеста игра 10 руб. 76. шестнаеста игра 10 руб. 77. седма игра 10 руб. 78. осма игра 10 руб. 79. девета игра 10 руб. 80. десета игра 10 руб. 81. једанаеста игра 10 руб. 82. дванаеста игра 10 руб. 83. тринаеста игра 10 руб. 84. четрнаеста игра 10 руб. 85. петнаеста игра 10 руб. 86. шестнаеста игра 10 руб. 87. седма игра 10 руб. 88. осма игра 10 руб. 89. девета игра 10 руб. 90. десета игра 10 руб. 91. једанаеста игра 10 руб. 92. дванаеста игра 10 руб. 93. тринаеста игра 10 руб. 94. четрнаеста игра 10 руб. 95. петнаеста игра 10 руб. 96. шестнаеста игра 10 руб. 97. седма игра 10 руб. 98. осма игра 10 руб. 99. девета игра 10 руб. 100. десета игра 10 руб.

ЧАРОВНЕ ВЕШТИНЕ У СТАРОМ БЕОГРАДУ

Београд су у прошлом веку врло често посећивали акробати, опсенари, панорамисти и разни други вештаци. Пошто у Београду оног времена нису постојале спортске утакмице или кинематограф, atrakције ових чаробњака биле су велика разонода. Они су своје представе рекламирали на најразличитије начине, углавном, путем разнобојних плаката лепљених на све стране, по кућама и тарабама башта, којих је у оно време било у изобилју.

Према једном плакату из 1868. године, у Београду је давао представе извесни Хаџи-Ибраим са трупом која је дошла чак „из вароши Мароко у пустињи Сахара“. Овакав плакат је могао да заинтересује Београђане јер је Мароко у то време био као на крају света. То није никакво чудо ако се зна да се од Београда до Крагујевца путовало по два-три и више дана. Хаџи-Ибраима, међутим, нису изгледа плашиле даљине јер се са својих петнаест Арапа упутио из Марока чак у Јерусалим, а одатле у Беч, свративши уз пут и у српску престоницу.

Како је то било у децембру, а те године зима је била прилично јака, дружина није могла да разапне шатор на Великој пијаци изнад Таш мајдана, већ је програм приказала у сали код Кнежеве пиваре. Представу од тринаест тачака започео је стари Хаџи-Ибраим жонглерском вештином у бацању и хватању ножева, затим је један члан трупе извео разне фигуре дубећи о длан на једној боци а за њим су Хаџи-Ибраимови синови приказивали вратоломне скокове: тигров лет, леопардов скок, Арапов скок преко шест „непријатеља“, као и дивовске скокове преко високо уздигнутих чаршава. На крају је приказан велики скок преко осам људи са затегнутим чаршавима и три човека с арапским пушкама. Програм је завршио стари Хаџи-Ибраим који је показао невероватну снагу. Иако му је било 90 година, тако се бар тврдило на плакату. Он је на својим плећима држао најпре девет, а затим 14 људи који су горе изводили разне фигуре: горостасну пирамиду, египатску пирамиду и дрво са „живим воћем“.

Иако су улазнице за ову представу биле прилично скупе — прво место шест гроша,

партер четири, док су редови, каплари, поднаредници и деца плаћали два гроша — трупа је с успехом поновила неколико вечери исти програм.

Много је веће интересовање Београђана изазвао немачки циркус „Фурос“ који је под шатором на Великој пијаци приказивао у месецу мају следеће, 1869. године „осамнајест најбољих комада

партер четири, док су редови, каплари, поднаредници и деца плаћали два гроша — трупа је с успехом поновила неколико вечери исти програм.

Много је веће интересовање Београђана изазвао немачки циркус „Фурос“ који је под шатором на Великој пијаци приказивао у месецу мају следеће, 1869. године „осамнајест најбољих комада

партер четири, док су редови, каплари, поднаредници и деца плаћали два гроша — трупа је с успехом поновила неколико вечери исти програм.

Много је веће интересовање Београђана изазвао немачки циркус „Фурос“ који је под шатором на Великој пијаци приказивао у месецу мају следеће, 1869. године „осамнајест најбољих комада

партер четири, док су редови, каплари, поднаредници и деца плаћали два гроша — трупа је с успехом поновила неколико вечери исти програм.

у високој вештини и у „шакању“, међу којима: атлетску групу од шест лица, уже француских морнара или кордо воланте при чему је извођена и „бурна ветрењаца у пустињи Сахара“, затим ки неску игру с флашама, енглеско двоструко уже и, на крају, велику шаљиву пантомиму „при сјајном осветљењу“. Захваљујући плакату позната су нам имена неколицине артиста, међу којима је била четворогодишња Ели и један наш човек — неки Јоца. Улазнице су могле да се купе већ од осам часова ујутру на Теразијама, у трговини Миовића и Буковале, преко пута Милутинићеве апотеке, а увече од шест часова на благајни циркуса.

Осим оваквих разонода, стари Београд су забављале и „панораме“, претече кинематографа. То су биле мрачне кутије са покретним платном, на коме су осветљаване разне слике. О вашарима и празницима, обично, Београђани су се тискали пред прозорчићима на овим кутијама да за један грош виде догађаје у свету, о којима су до тада могли само да читају чланке у штампи без илустрација. Радозналост је подстицала унапред штампаним листовима које су нудиле прворазредне сензације. Такав један плакат из шездесетих година прошлога века најављивао је ове призоре.

„Покољ у Дамаску и Сирији, где је 20.000 људи погинуло, а 80.000 остало без крова; јуриш Руса на Карс под генералом Муравијем где су Руси изгубили четири генерала, много официра и 8.000 људи; битка код Вилефранке 1859. године и закључење мира између Франца Јосипа I и Наполеона III; спаљивање мртвача у Калкути у Индији (богати се спаљују а сиромашни пеку те постају птицама храна); потоп Беча и околине 1862; јуриш на Малаков или освојење Севестопоља, итд“. Панораме су биле у оно време нека врста филмских журнала са илустрацијама узбудљивих „актуелних“ светских догађаја, који су допирали у сликама чак до Београда, истина, често и са неколико година за кашњења.

ИЗ ДРЕВНЕ МУДРОСТИ

АКО...

Филип, македонски краљ, писао је Лакадемоњанима: — Ако у Лаконију будем дошао, све ћу вас из земље истерати. Лакадемоњани су му одговорили: — Ако...

ТО НИЈЕ ОПРАВДАЊЕ
Демостен, највећи беседник старог века, неком крадљивцу, који се пред њим извињавао говорећи: Нисам знао да је твоје рече: — Али да није твоје то си знао.

ВОЈСКА ХРАБРИХ
Агида, спартанског краља, неки су запитали: — Колико војника имаш? Он на то мирно одговори: — Онолико колико је довољно да непријатеље у бекство натерам.

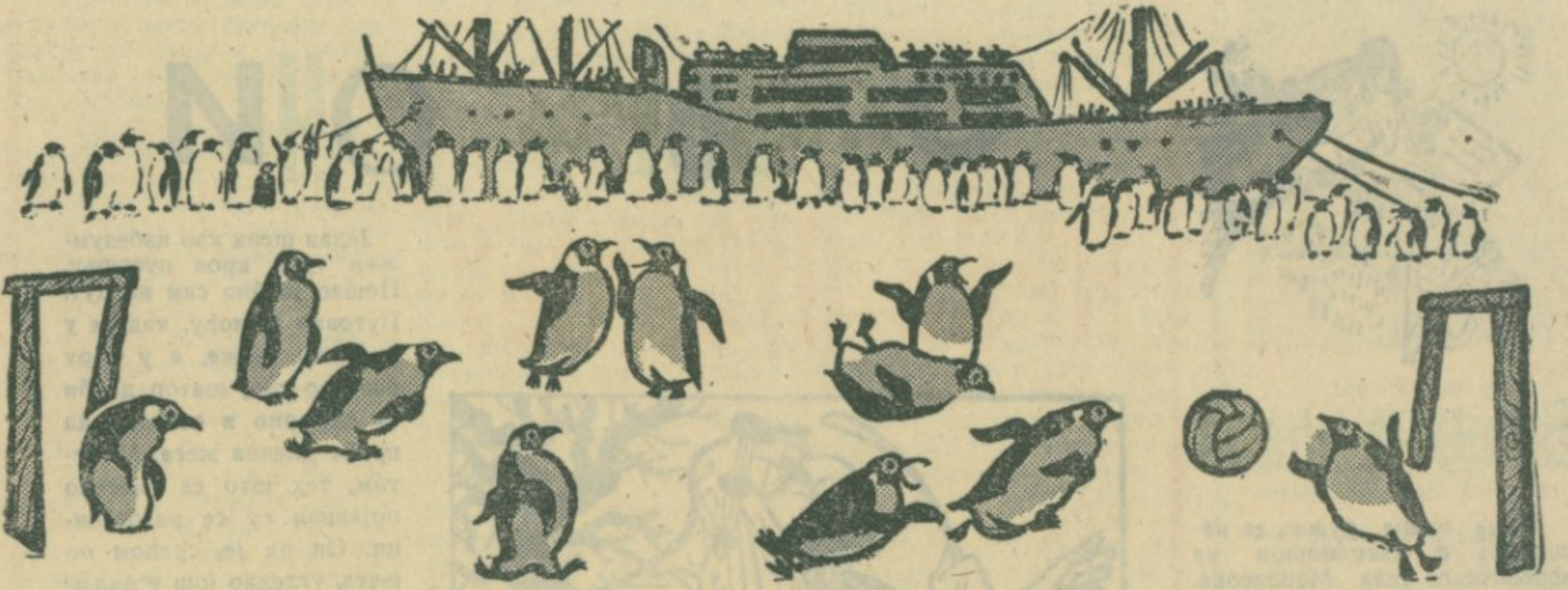
ЗА ОТАЏИНУ
Кинегир, славни Атињанин, у маратонској бици против Персијанаца, десном руком држао је лађу непријатељску све док му је нису секиром одсекли. Тада је лађу левом руком зауставио али је и њу изгубио. Напослетку је зубима покушао да лађу задржи. Тако је умро борећи се за своју отаџнину. Толика је била његова мржња према непријатељу.

СТРАХ ПОШТЕНА ЧОВЕКА
Чувши да га неки непоштени људи хвале, филозоф Антистен рече: — Бојим се да сам неко зло учинио.

НАЈВЕЋЕ БЛАГО
Корнелију, мајку браће Гракх, који су доцније стекли највећу славу као народни трибуни, једном нека матрона беше позвала к себи. Ту јој показа све своје најлепше богатство. Кад је иста госпођа дошла Корнелију у посету, ова је у разговору задржи док јој се дечаци нису вратили из школе. Тада јој рече: — Моји синови, то је моје највеће и најлепше богатство.

Прича с Антарктика

ПИНГВИНИ ФУДБАЛЕРИ

Наш брод „Уелен“ стигао је у антарктичку базу Мирни у јануару — пише совјетски капетан океанске пловидбе Харитановски. — То јест усред лета јер на јужној полулопти сва годишња доба падају у супротно време него код нас. Лето је дошло са собом дане без ноћи.

Довезли смо за поларнике научне апарате и намирнице. Пристали смо уз ледени кеј, сместили део товара на санке, прикачили трактор и „композиција“ је кренула према насељу. У очекивању да санке стигну до насеља и врате се време је споро одмицало. „Чиме да се забавимо“ — питали су

се морнари искупљени на палуци.

— Чујте, момци, — повикао је бродски машиниста. — Шта велите, да приредимо фудбалску утакмицу? Погледајте, кеј је раван, места има довољно.

— Сјајно! Хајде! Неко је чак викнуо „ура!“

Јер, на броду су готово сви били страсни фудбалери.

За мање од пола часа све је било припремљено. Тимови у копчама, пругастим доколеницама и широким спортским гаћицама И само се по себи разуме, шарени дресови... преко дебелих вуњених пуловера. Вратари у ваљенкама.

Направили смо и гол капије побивши у лед даске. На терен је изашао и судија с правом судијском пиштаљком.

Када су морнари уз бучне повике потерали лопту, пингвини, који су дотле озбиљног израза обављали своје послове, као по наређењу окренули су се према игралишту. У својим црним фраковима и заслепујуће белим пластროнима, учтиво су се постројили као да су на трибинама.

Гледали су нас из даљине, а онда су у гушчијем поретку потрчали према нама. За тили час игралиште је било окружено крилатим „навијачима“. Као на правом стадиону стали су да галаме, лупају својим кратким крилима и врте главама.

Лопта је случајно погодила једног пингвина у трбух. Пингвин се наљутио и потрчао за њом. Према лопти је журнуо и вратар једног тима. Али пингвин, зграбивши лопту и сакривши је испод себе, није пристајао да се с њом растане. Кад је вратар покушао да му је узме, стао је да га удара кљуном. Лопту су му једва одузели.

Играчи су поново стали на своја места. Али, игра се није

могла наставити. Крилати вратар-самозванец никако није могао да се помири с губитком. Улетео је на игралиште, а за њим и сви његови сродници. Пингвини су испунили терен и смешно раширивши крила, кричали и трчали за лоптом. Покушавали су да је ухвате кљуновима и ногама, бацали се на њу грудима и за једно с њом котрљали се по снегу и клизали по леду. Лопта их је ударала у груди, по леђима, падала им на главу, али пингвине то није забрињавало нити им је сметало.

У почетку нам је то изгледало забавно. Али, птичијој најезди није било краја. И на ши играчи, наљућени, почели су да гурају пингвине желећи да ослободе игралиште. Пингвини се нису дали: употребили су своје оружје — оштре кљунове.

Судија је пиштаљком означио крај неуспеле утакмице.

Тада се положај сасвим изменио. По игралишту, парадно прсећи беле груди, трчали су и гурали лопту пернати играчи, а места посматрача заузели су малопређаши господари поља — морнари.

СЛЕПИ ПАС

Од шест штенаци Елен је једина рођена слепа. Ипак, она је била највеселија и најинтелигентнија међу својом браћом и сестрама. Када је била стара шест недеља, пустили су је први пут у двориште. У почетку је слепо куче ударило главом о сваки предмет на који би наишло. Али оно би само махнуло репњем, окренуло се и пошло даље не показујући никакве знаке нерасположења због тога. Међутим, после тога никад се није дешавало да удари у исти предмет поново ако је стајао на истом месту. Оно што јој је природа одузела у једном чулу, надокнадила је у другом. Имала је одличан њух. Касније је она трчала по дворишту и играла се са осталим кучицима као да је имала не два већ четири ока. Када је Елен мало порасла почели су да је изводе у шетњу ван дворишта. И при том је ударала у бандере, дрвеће, ограде или људе као и када је први пут почела да шета по дворишту. Али било је довољно да само једном

прође извесним путем па да упозна све препреке које ту стоје и да више никада на њих не налетти. Највише је волела да оде на оближње језеро где је уживала у пливању. Мада је пут до језера био дуг око један километар, она је тако сигурно ишла сама до њега да су сви они који су је срећали чврсто веровали да одлично види. У води је дуго остајала јер је свакако осећала да јој ту не прети никаква опасност.

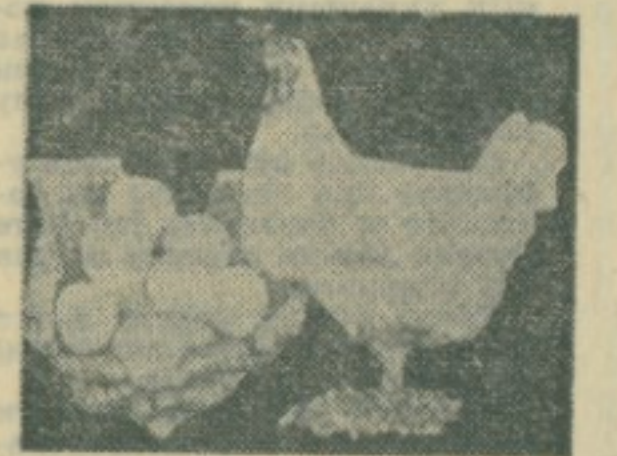
Њено чуло слуха било је изванредно оштро, чула је далеко боље него остали пси. Када је Елен добила прве кучиће, ноћ је била хладна. Елен је свако од својих девет малишана њушком тискавала уза се трудећи се да свако нахрани и да свако заштити од хладноће. То је било први пут да је Елен била нервозна јер се „плашила“ да јој неко од штенаци не назебе или не угине од глади. Имала је много штенаци за време дванаестогодишњег

живота и сва су имала одличан вид. Али ретко да је која мајка боље водила рачуна о својим малишанима од Елене. Чак и када је била стара њена веселост и добра воља никад је нису напустили. Она би се играла са својим малима по цео дан. Прихватала је и туђу штенаци и водила рачуна о њима са исто онолико нежности као и о својима. Угинула је у сну, не сметајући никоме, исто онако као што је живела.

Сурогат и за — јаја

Последњих година научници у многим земљама покушавају да замене јаја другим биљним и млечним беланчевинама, које би појефтиније пекарске и посластичарске производе, а да се при том не умањи квалитет већ да се чак и побољша. Како пише немачки лист за пекарство и посластичарство, у Западној Немачкој вршене су многе хемијске анализе жуманцета, беланцета, млека и млечних производа, сојиног брашна и разних хемијских средстава и као резултат ових истраживања у прак

си се већ појавио низ сурогата за јаја. Један од њих добија се од специјално обрађене смеше млека и сојиног брашна.

Ела Данкен није ни слутила шта је дошла кад је једна њена пријатељица поклонила њеној малој кћерци Сузи паче које тек што

Неуспешна шива патке

било име „Лепотица“, тако да оно није хтело да прима храну ни од кога другог сем од Сузи. Ма куда девојчица ишла, ма шта радила, Лепотица је увек била поред ње. Лепотица је брзо расла и добро се развијала и када је имала две године била је већа и снажнија од сваке патке у околини. Управо у то време Ела Данкен је добила друго дете. Кад се она са бебом вратила из болнице, Лепотица је пришла колевци и пажљиво посматрала сиснуто створење. Онда је изненада почела да удара крилима и гласно паче. Знали смо из ранијег искуства да сваки пут када удара крилима и крешти жели нешто значајно „да каже“. Овог пута је то значило да ће се она у будуће „старати о беби“. И заиста, то је и чинила. Сваког јутра она би стајала пред вратима по час и

више док се беба не би пробудила а онда би се поставила поред ње или скакутала окоо желећи на тај начин да је забави — прича Ела. Када је беба била мало старија и када су почели да је износе у двориште, није јој био потребан никакав други чувар поред Лепотице. Ако би случајно деца заборавила да затворе капију, није било опасности да ће неко успети да се увуче у двориште неопажено. Патка је дизала такву грају и журила на уљеза да се овај морао повући, без обзира био то човек или нека животиња. А онда, изненада, у најтоплије дане лета појавило се беснило међу псима. Полиција је обавестила грађане да добро пазе и затварају капије на двориштима. Једног дана кад је Сузи заборавила да затвори капију, једна сусетка

телефонирала је Ели Данкен да је видела пса како улази у њихово двориште. Жена је била убеђена да је пас био бесан. Чим је то чула Ела је позвала своју девојку и њих две наоружане метлама журнуле су у двориште где се налазила беба и поред ње веран чувар Лепотица. Када су Ела и њена девојка изашле у двориште угледале су страпански зор. Велики бесан пас налазио се само неколико корака удаљен од колевке детета док се између њих поставила патка раширених крила. Држећи метле спремне за одбрану Ели и њена девојка успеле су да шчепају дете и умакну у собу не заборавивши да затворе врата иза себе. Одмах су телефонирале полицији и затражиле помоћ. У међувремену водила се борба на живот и смрт

између побеснелог пса и патке. Патка је облетала око пса кљуцајући га свуда по телу. Пас се брањено покушавајући да је растргне. Више пута перје патке летело је на све стране. Па ипак, пас је морао да бежи испред тог страшног пернатог хероја. Патка је настојала на сваки начин да га истера из дворишта док се пас вртео по њему не могавши да погоди где је капија. Ела Данкен и њена девојка нису смеле да изађу из куће и помогну патки. Тек када су чуле пуцањ усудиле су се да повире. На улици су стајала два полицајца док су у близини капије лежали мртви и пас и патка. „Готово и није било потребно ни да пуцамо. Пас је већ био готов од многобројних удараца оштрог паткиног кљуна. Али патка је то платила својим животом јер је пас успео више пута да је дохвати“. Тако је патка да би заштитила живот бебе дала свој живот.

Вранина шала

Једна врана ружно се нашалила с писмошоном из француског села Монлисона. Слетевши на његову поштанску торбу зграбила је из ње једно писмо и с њим у кљуноу одлетела на дрво. Поштар је виква, молио, преглио, а најзад је, сетивши се Лафонте-нове басне о гаврану и лисици, покушао да наведе врану да „покаже свој умилни глас“. Али, ни Лафонтеново искуство није помогло. На срећу писмошоша је успео да запази име адресата па је отишао да га обавести шта се догодило с писмом. Адресат га је утешно: „То је вероватно било писмо од мог зајмодавца. Пре ма томе, у њему се није могло налазити ништа пријатно.“

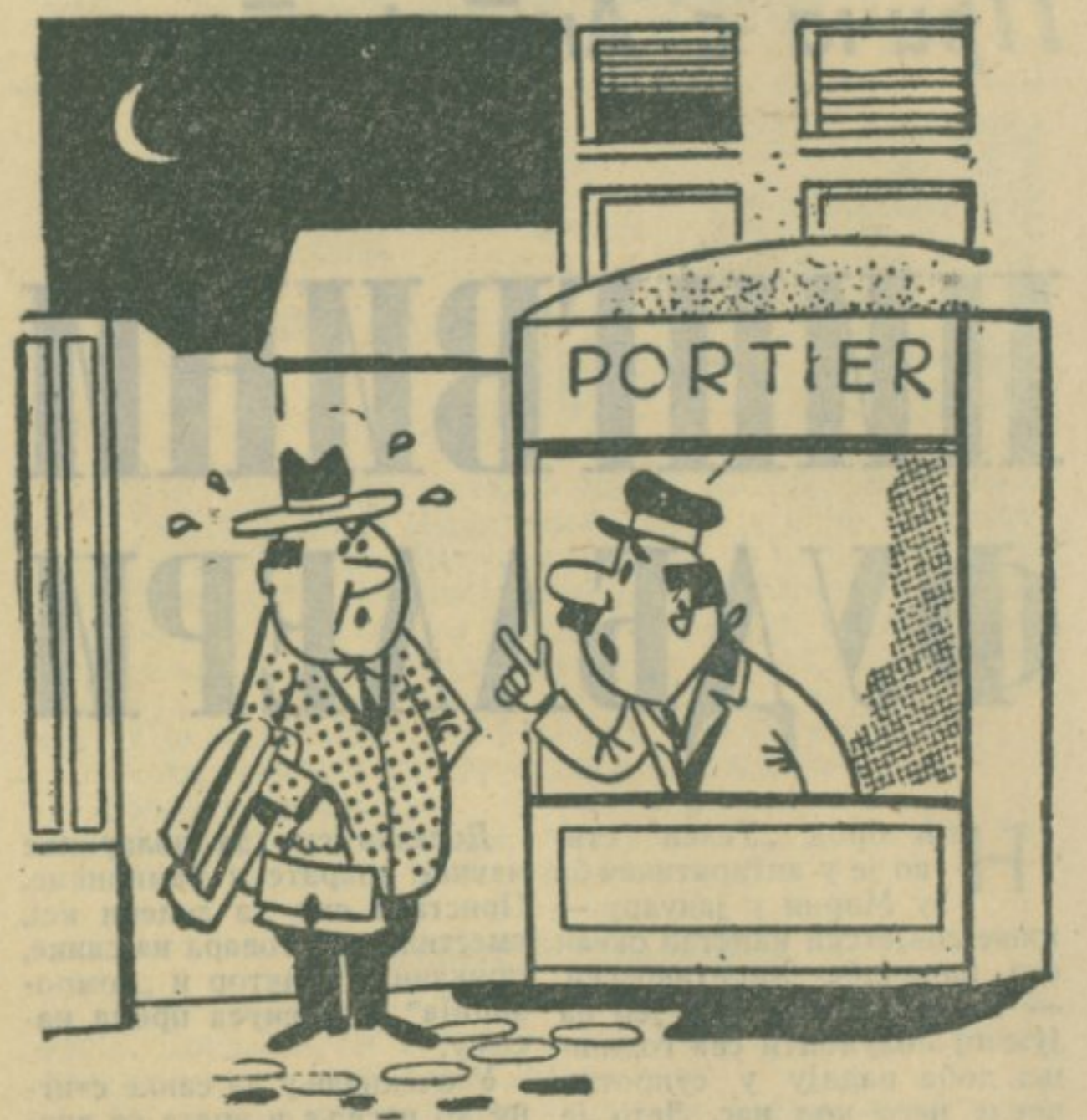
ОТВОРИ ОЧИ КРОЗ ПУСТИЊУ

Један шеик као избезумљен трчи кроз пустињу. Пошао је био сам на пут. Путовао је коњу, кад је у пустињи свеже, а у вору разапео свој шатор да би се одморио и сачекао да прође дневна жега. Међутим, тек што се сместио појавили су се разбојници. Он их је, срећом по њега, угледао још у даљини и дао се у бекство. У страху је потпуно заборавио да би им брже умакао на камили него пешце. Видевши да њен господар бежи и камила се, у стопу за њим, дала у трк. И она је ту на слици. Можете ли да је нађете?

Одговор:

— *еж хивоиаш и вгвгвз лоз вшондов лфрехи невген ео ввннвквз илнннлз ел елзл хвкво и иинннлз ош в 180 ожеовов кунис елинннлз Окренев*

Злослутни сан

Касно увече сопственик фабрике Штајнер напустио је своју канцеларију. На партирници се задржао и обратио се ноћном портиру.

— Позовите ми, молим вас, такси. Потребно је да стигнем на аеродром да бих ухватио авион који у 23,45 часова полете за Лондон.

— Ох, господине директоре, боље би било да не летите. Управо сам сањао да ће

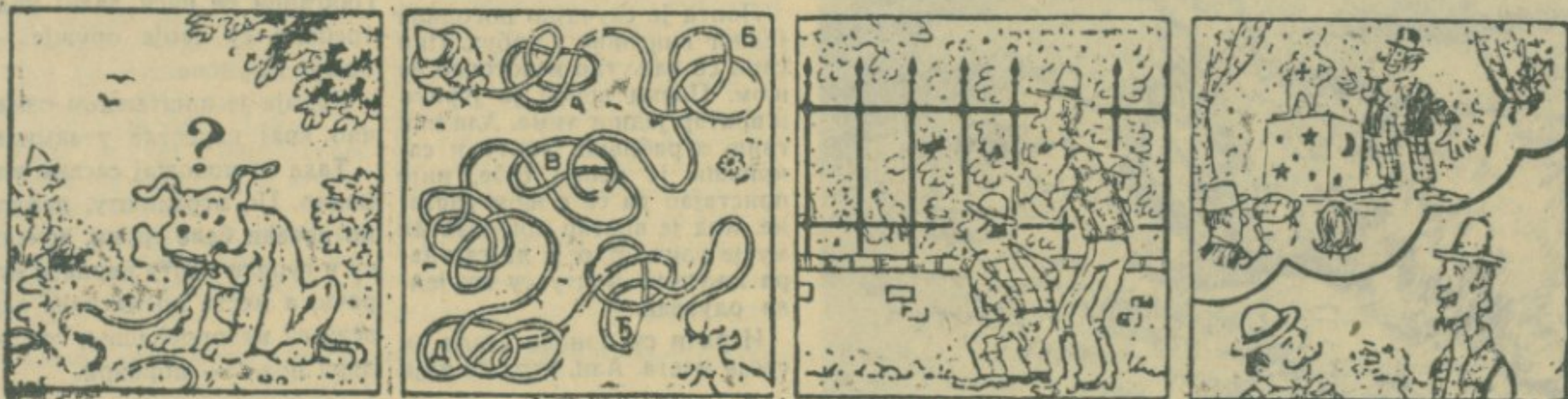
се ноћас један авион срушити!

Директор Штајнер, који је био прилично сујеван, није те ноћи одлетео из Хамбурга у Лондон мада га је у Енглеској очекивао један важан посао. Али, портир је изгубио своје место. Зашто?

Одговор:

— *вчас ел ин еиоц вкрен вл лгвз м конврат вн вв вш ел ел ел ин нитро инчон*

МАЛИ КЛОВН

Шала коју је папагај измислио потпуно је успела. Када се пробудио, пас је збуњено зурно у кост која је пред њим поигравала. Назад, наљућен тиме зграбио ју је својим јаким зубима и стао да гризе. Пас је држао у устима кост везану за конопчић чији је други крај мали клоун имао у рукама. Пас је вукао на своју страну, а клоун на своју. Сад се поставља питање: који ће се од узлова на конопчићу од тог тегљења разрешити а који ће се претворити у чврсто свезане чворове?

Пас, папагај и мали клоун толико су били обузети игром да нису ни приметили да их посматрају два непозната, сумњива човека, која су се сакрила иза једног грма.

— Погледај — шапнуо је старији од њих. Ово је више него комично.

— Аха — одговорио је други. — То би била заврсна тачка за наш циркус. Ако бисмо само успели да их све троје уловимо, зарадили бисмо на њима силне паре.

Ви сте свакако прозрели каква опасност прети нашем малом, веселом позанику и његовим пријатељима. Она два сумњива човека чланови су једног путујућег циркуса који је у близини разапео своју шатру. Било би добро ако би неко опоменуо малог клоуна. Али, претходно је потребно да решимо задатак постављен на почетку ове приче, пре но што су се она два човека појавила.

Одговор:

— *Д одрешити. Д ок он се остава три, в, д и е. Д аков а, в и г везаће се од тегљења у праву чворове.*

Није јој лако

Учитељица Розмари Морз из Кеније с разлогом је једва чекала да се заврши школска година. Наиме, она је у свом разреду од 40 ученика имала пет пари близанаца од којих се четири, због невероватне сличности, уопште нису могли разликовати.

ДЕЧАКОВА ТАЈНА

Седмогодишњи Брэдли Мичел из једног њујоршког предграђа девет дана је чувао једну тајну: 21. маја ове године прогутао је једну палицу за ксилофон дугачку 12 сантиметара и све до 30. маја није о томе никоме ни речи рекао.

Његова мајка приметила је додуше да малишан некако чудно иде, али се узнемирила тек 30. маја када он за доручак није могао ништа да поједи. Тог дана он ју је, као узгред, запитао шта се може догодити ако неко прогута метални новчић од четврт или пола долара. Мајка је тада почела да га испитује и он јој је најзад признао своју тајну.

Малишан је одмах опери сан. Лекарима су том приликом

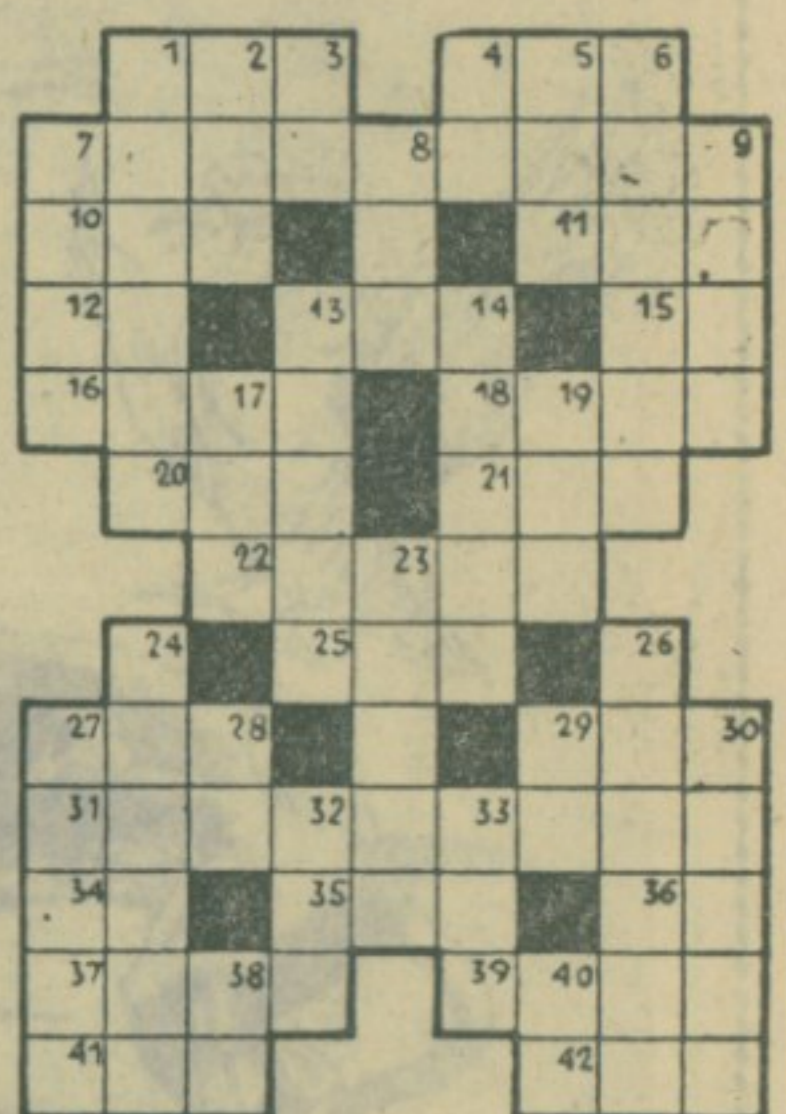
утврдили да му је палица пробила црево од чега је настало запаљење трбушне дупље. Дечак је добро поднео операцију и сада се од ње опоравља.

ПОЛА ГОДИНЕ У ТАМИ

Двадесет петогодишњи — Француз Жан-Пјер Морере, ресторатер по занимању, одлучио је да потуче све досадашње рекорде у усамљеничком животу под земљом. Он намерава да проведе под земљом шест месеци. Пре неколико дана Жан-Пјер се спустио у једну пенину у близини Нице дубоку 80 метара. Да ли ће издржати — видеће се.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) део посуде, 4) главни град једне суседне земље, 7) име и презиме нашег књижевника („На Дрици њуприја“), 10) северни једен, 11) црна креда, 12) хемијски знак за иридијум, 13) боља, 15) првак, 16) део тела, 18) вулкан на Сицилији, 20) планина у Србији, 21) копрена, 22) дело-круг, 23) превремен, 27) врста папагаја, 29) артиљеријско оруђе, 31) планина у Босни, 34) иницијали нашег књижевника („Смрт Смаил-аге Ченгића“), 35) катран, 36) слово латинице, 37) поема Ивана Горана Ковачића, 39) јеловник, 41) мушко име, 42) ред.

Усправно: 1) замак, 2) део лица, 3) два самогласника, 4) иницијали нашег књижевника („Страдија“), 5) језеро у Северној Америци, 6) град у Италији, 7) староседелац Балканског полуострва, 8) јужно воће, 9) земљана посуда, 13) насиле, 14) врста цвећа, 17) производ пчела, 19) боја лица, 23) француски композитор („Дон Ки хот“), 24) наш књижевник („Зона Замфирова“), 26) роман Добрице Ђосића, 27) један континент, 28) хемијски знак за алуминијум, 29) показна заменица, 30) главни град једне европске државе, 32) грчко слово, 33) жбуц, 38) хемијски знак за мазуријум, 40) слово латинице.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ ВРОЈА

Водоравно: 1) брава, 6) бродови, 8) Ури, 9) ага, 11) „Хаџи-Му-

рат“, 14) ом, 15) Вис, 16) ЛЕ, 17) смећ, 18) ко, 20) ир, 21) „Др“, 22) ат, 23) бокс, 25) ер, 26) јад, 27) По, 28) „Декамерон“, 32) ано, 33) Ана, 34) Атакама, 27) арома.

Усправно: 1) бриц, 2) ро, 3) А-дамич, 4) во, 5) Авар, 6) Брамс, 7) Игало, 8) ухо, 10) аге, 12) ивер, 13) ус, 18) мит, 19) Крк, 21) Доде, 22) арена, 23) Вамако, 24) спона, 25) еда, 26) ја, 28) она, 30) ката, 31) Рама, 35) ар, 36) ам.

НАПРАВИ САМ МОЗАИК КАО УКРАС

Да бисте направили ову кутију украшену мозаиком потребно је да имате чврсти тањи картон, један олуштен кромпир, добар лепак и — пуно стрљеша.

Спољашње делове кутије украсите пре него што их саставите и залепите, јер ће мозаик лакше извести на равној површини.

Према нашем моделу А (који по жељи можете повећати) направите дно кутије.

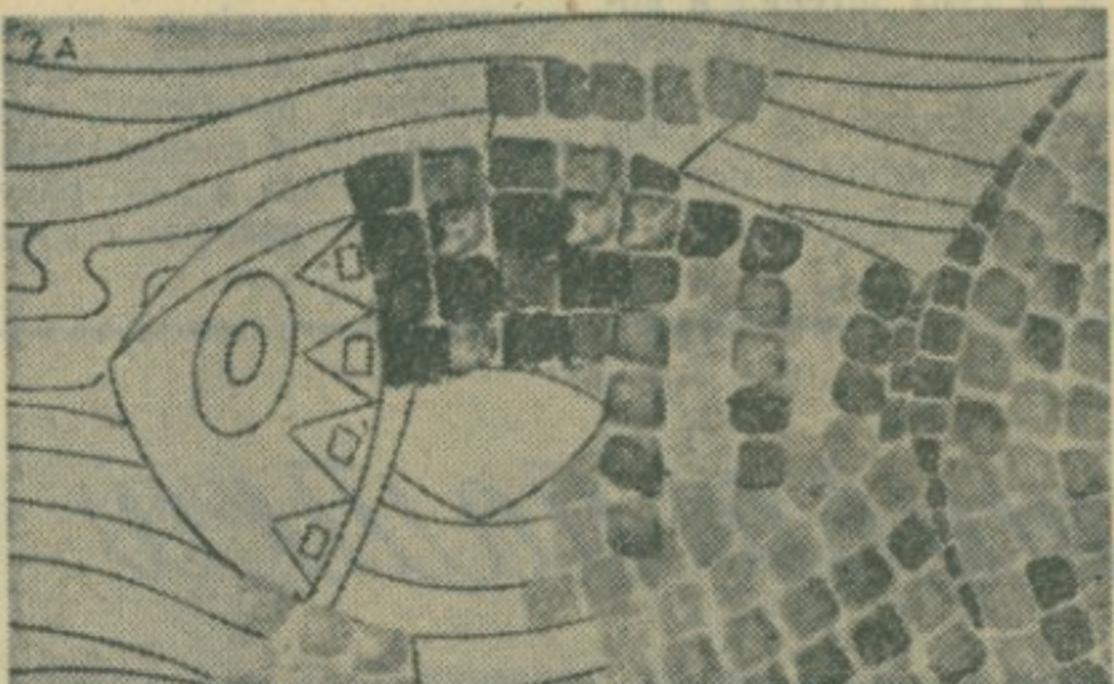
Модел В ће вам послужити за прављење поклопаца. Оставите по 2 милиметра више са сваке стране (у односу на дно кутије) да бисте обухватили стране кутије које су отприлике толике дебљине, односно 3 милиметра ако радите картоном.

Украсите делове А и В, изузев дна кутије. Затим изрежете и део В за бочне стране кутије чија дужина треба да одговара обиму кутије. Воље је да не исечете 4 стране већ 3 плус 2 пута по пола стране да бисте их лакше залепили.

Као украс изаберите неки једноставан цртеж рибице или цвет и обојте их, пази-те при том у ком правцу иду стрелице на моделима А и В, да касније кад будете склапа-

ли кутију цртежи не би стајали наопако или, пак, дошли с унутрашње стране.

Уколико имате воље и стрпљења можете рибицу начинити техничком мозаиком (цртеж број 2а) употребивши при том

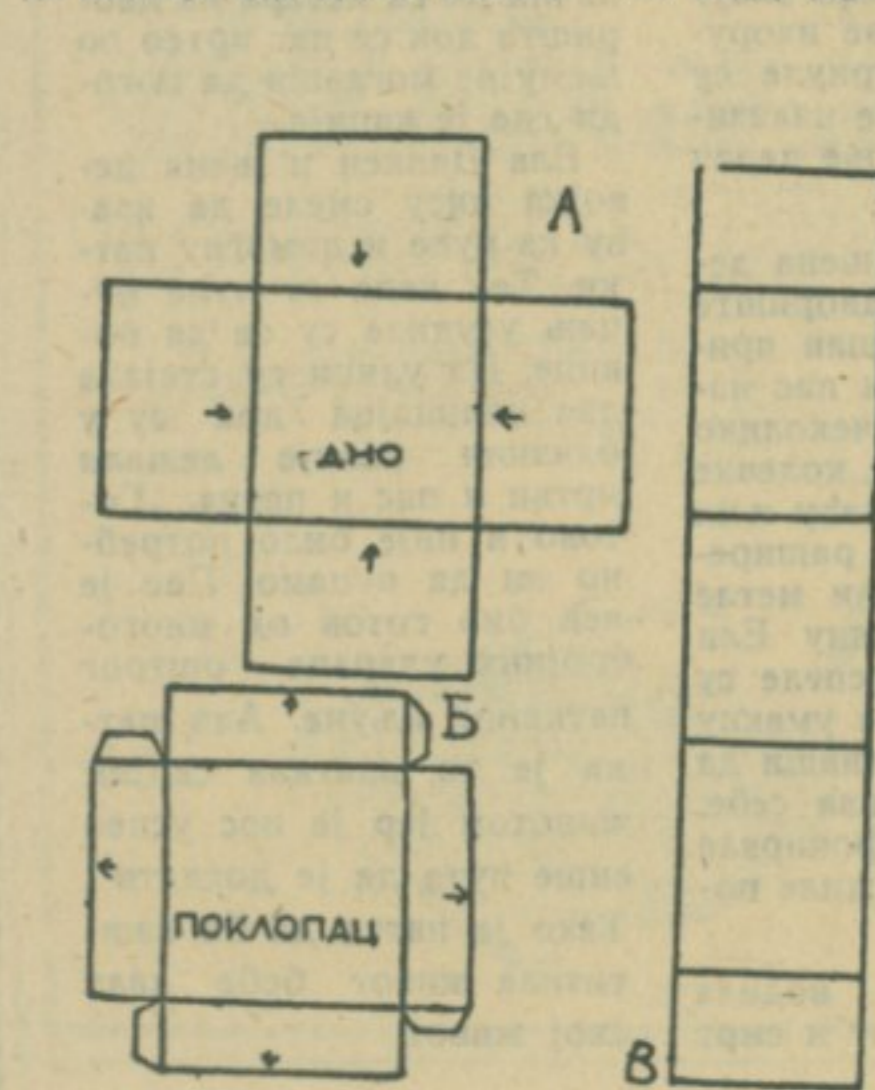
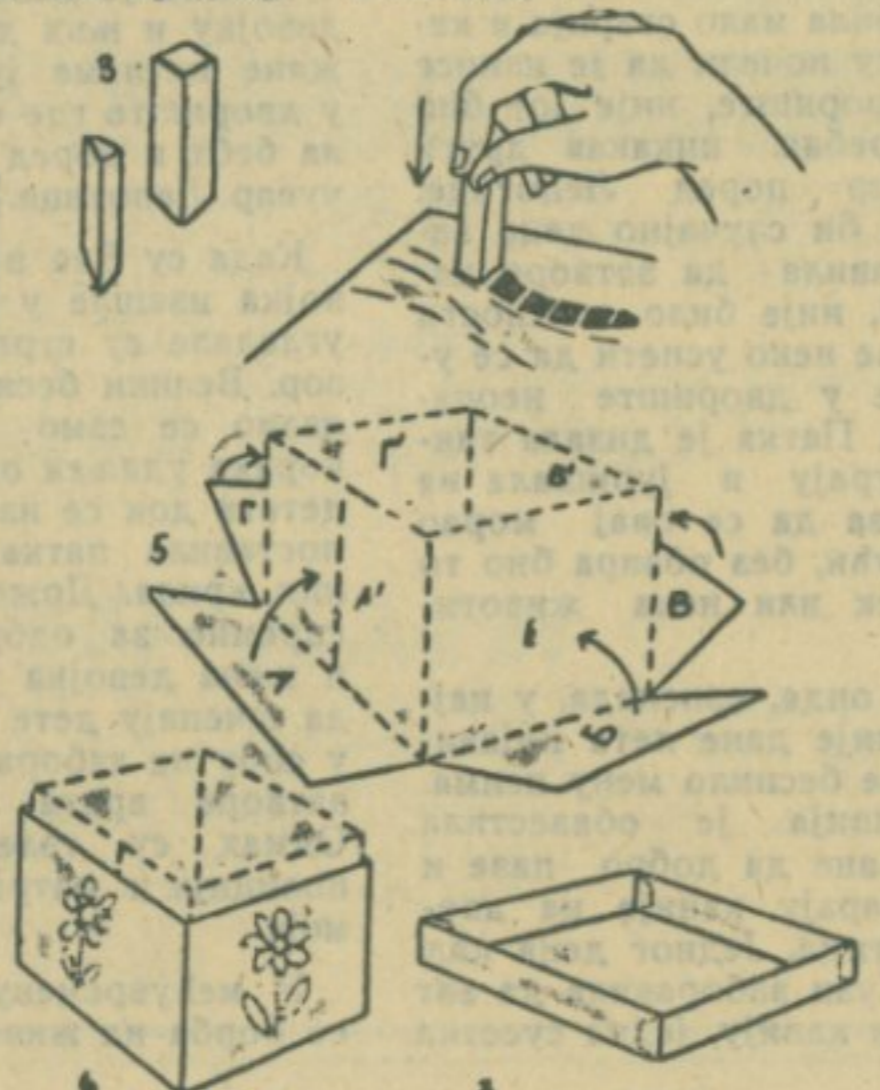
обичан олуштен и на дебље штапиће исечене кромпир (цртеж број 3). Овако исечен кромпир умачите у неколико боја растворених са врло мало воде, јер и сам кромпир

испушта сок, и њим притискајте вертикално по цртежу (цртеж број 4). Гледајте да вам квадрати буду што збијенији; различите боје даваће утисак као да је то заиста прави мозаик.

Начин склапања: најпре са вијте део В; затим модел А; поставите део В на део А, а онда лепак на стране А, В, В, Г и посурпарите их на стране А1, В1, В1, Г1 (цртеж број 5)

и тако ћете добити предмет на цртежу број 6.

Савијте и залепите поклопац на језичцима са стране тако да слика буде са спољашње стране.

ВЕЛИКА ТАЈНА ЈЕ УКРАДЕНА

Радећи као инжењер на неким детаљима плана за подизање лансирних лампи Француз Андре Комс открио је Покрету отпора велику тајну о постројењима за тајно оружје Фау-1.

Године 1943. Немци су дуж северозападне обале Француске убрзано подизали лансирна постројења која је требало да послуже за напад на Лондон летећим ракетама Фау-1. Да би дошли до радне снаге, Немци су преко организације Тот објавили да траже извештај број радника и стручњака за подизање грађевинских објеката. Тада још нико није знао шта Немци желе да граде. Гестапо је све пријављене раднике и стручњаке проверио јер је постојала могућност да се на градилиште убади и неки савезнички обавештајца.

Инжењер Андре Комс, који је тек био завршио факултет, пријавио се Немцима, желећи једно од радних места на грађевинама које му понуде. Када се Андре пријавио у Бернесу, Гестапо за њега није имао никаквих података који би га могли компромитовати. После провере био је упућен северно од Абевила, у Боа-Каре, педесетак километара од Француске обале.

Када је познати обавештајца Покрета отпора Мишел сазнао преко своје мреже да је један француски инжењер добио радно место у канцеларији, у бироу за израду планова, одмах је посетио Андреа. Брзо су се упознали и спријатељили.

Заклетва непријатељу не важи

— Реци ми, Андре, шта радиш тамо, који су ти посао Немци поверили? — обратио му се једном Мишел.

— Као грађевински цртач на неким детаљима...

— А како ти то радиш? Испричај ми детаљно?

— Постоји неки општи план, који ја нисам видео. Радим неке делове, које ми постепено дају. Задовољни су мојим

— Нисам о томе размишљао — одговорио је Андре.

Мишел му је рекао да ће га сачекати после петнаест дана на истом месту и да очекује од њега да ће учинити подвиг за отаџбину.

У одређено време Андре се појавио са читавим свежњем планова. Радио је непрекидно 48 часова и саставио једну целину, али из ње ипак ништа није могао да схвати. Мишел је посматрао план. Одједном му се обратио:

— Овде, Андре, недостаје нешто најважније. А то је оно што представља велику тајну. Чему све ово служи?

План који би решио ову тајну је постојао, али је био недоступан, а Мишел је баш тај план желео да види. Ни Андре га никад није видео. Немачки инжењер који је радио

радио, крајњом гледајући мантил омрзнуте сивозелене боје у којем се крила тајна.

Дани су пролазили, а Андре је био све нестрпљивији. Будно је пратио сваки покрет немачког инжењера, који је сваког јутра излазио у шетњу без мантила, али се после три минуте увек враћао натраг обавезно погледавши у џеп. Немац је био изванредно тачан, никад се није вратио ни тренутак раније ни касније. Андре је до танчина израчунао све операције које мора да учини да би украо и снимио план и излазило је да му је за то потребно три минута. Требало му је још 30 секунди па да операција успе. Изгледало да је и Немац то исто израчунао, односно био чврсто убеђен да за то време нико

нио. Немац се већ приближавао вратима.

Сутрадан се Андре пожалио на болове у стомаку. Немачки лекар му је с тешком муком одобрио 4 дана одмора. Андре је то искористио да план преда Мишелу. Али, на њему је требало радити напорно још пуних 10 дана. Доктор Раул, лекар болнице Сен Луис, такође припадник Покрета отпора написао је велико образложење Андреове „болести“ и дао му 10 дана лечења. За то време, Андре и Мишел су тачно реконструирали рампу за лансирање летећих бомби. Они су први сазнали чему толики радови на француској обали. Рампа је била усмерена према Лондону! То је било друго велико откриће (касније је Мишел обучен у радничко одело на истом градилишту измерио бусолом тачан правац рампе).

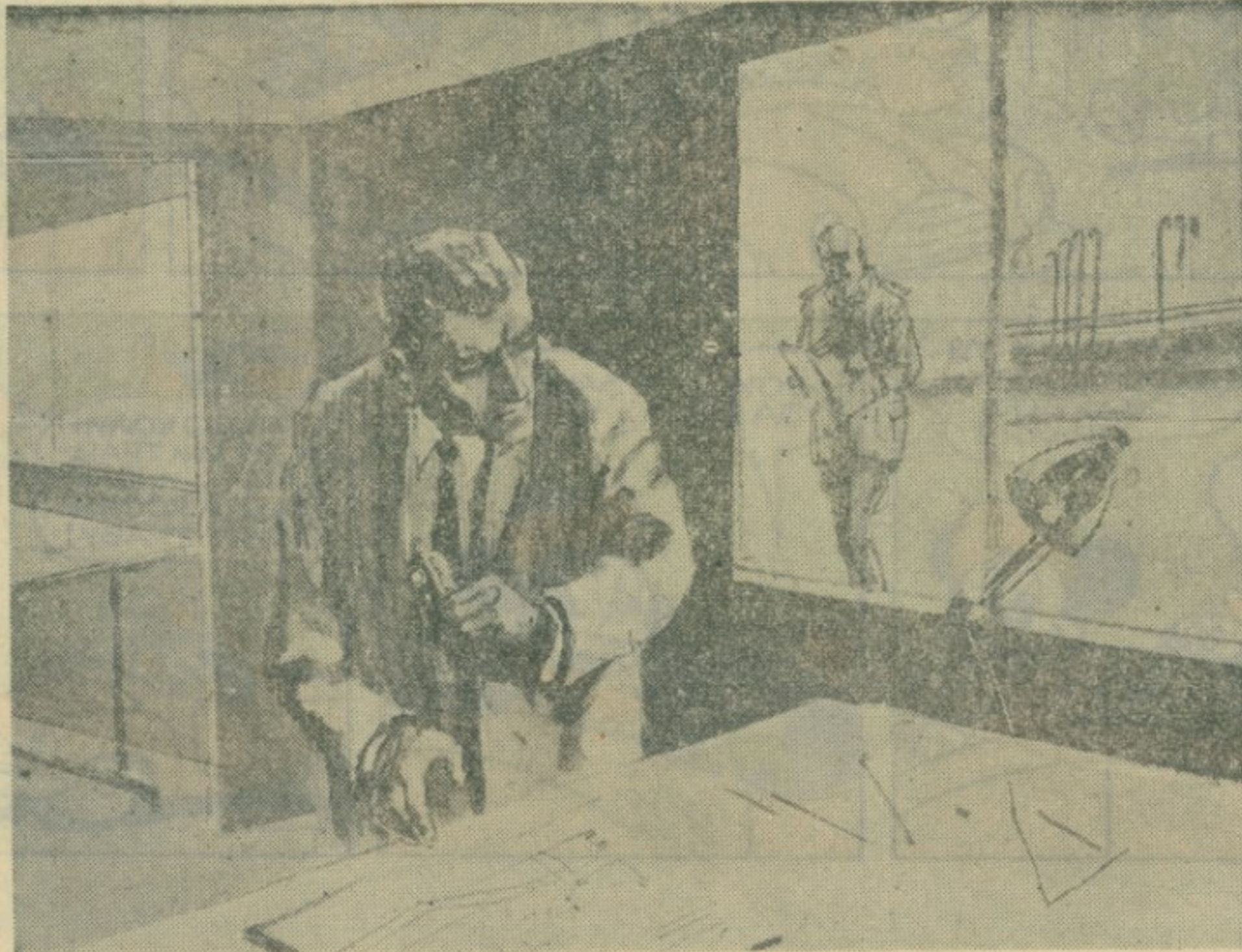
За десет дана све је било завршено. Авион британског војног аташеа у Швајцарској, који је преносио дипломатску пошту, чекао је на аеродрому пуна четири дана да понесе ове планове у Лондон. Најзад је авион полетео, носећи драгоцене папире који су дешифровани велику нацистичку војну тајну прошлога рата.

Али, то није био крај подухвата. Требало је сачекати и одговор из Лондона. Очекивали су са зебњом шта ће експерти обавештајне службе рећи. Два дана касније Лондон им је честитао на подвигу.

Припреме за лансирање летећих бомби у Боа-Кареу биле су при крају. Очекивало се да ће јануара 1944. године полетети прва серија убитачног тајног оружја. Мишел није дозволио Андреу да пође на посао. Лекар Раул му је продужио боловање и задржао га у болници на „испитивању“.

Двадесет деветог децембра 1943. године, од Лондона се чула грмљавина тешких бомбардера. Летели су високо и пре него што су надлетели Боа-Каре почели су да понире. Немци су дали знак за уzbуну али су очекивали да ће их бомбардери прелетети. Међутим, талас бомби је прекрио цело градилиште. Све је одлетело у ваздух. Трагови су били ужасни. Градилиште лансирних лампи је било закрчено бетоном и челиком и није могло више да се препозна. Ниједна летећа бомба одавде није полетела.

Андре је сутрадан дошао на посао. Нико никад није посумњао да је он био главна личност у овом обавештајном подвигу.

радом, истичу ме... Положио сам заклетву да то што радим ником не смем рећи.

— Значи, имају поверење? — У ствари, ја сам једини инжењер на градилишту коме су поверили све послове око припреме планова, али немам приступа тамо где се радови изводе.

— Сјајно, Андре! Мени биш требају сви ти планови које ти радиш. А та заклетва коју си дао Немцима, нема никакве вредности. Ми смо у рату са њима, а ти си француски борац, па заклинање непријатељу право не важи. Бојниш ли се?

њим брижљиво је чувао тај најважнији део плана. Држао га је у унутрашњем џепу свога огртача и никада се од њега није одвајао. Са њим је и спавао јер је лично био одговоран Гестапоу за тај најзначајнији део нацрта.

— Кад ти се први пут укаже прилика, укради му тај план. Пази само, буди опрезан!

Храброст је награђена

Андре је седео сам у свом бироу трудећи се да савлада узбуђење. Немачки инжењер га је обилазио и посматрао његове радове. На себи је носио мантил. Андре је мирно

није у стању да се домогне тог толико чуваног документа.

Једног јутра Немац је противно обичају пошао у шетњу поневши са собом и нови не. Корачао је лагано и читао их. Јединствена прилика се указала. Андре се одлучио на акцију. Оценио је да се инжењер неће вратити за три минута, као што је то чинио сваког дана. Као вихор је утрчао у његову канцеларију. Завукао руку у џеп мантила, извукао план, обавио све операције тачно за 3 минута, а за следећих 30 секунди вратио на своје место и поново сео за сто. Ни сам није био свестан брзине којом је све ово учи-

ОДЛУЧИЛА ЈЕ ДОВИТАЉИВОСТ

поједине земље или су то, пак, вести о жаљним шампионима у скоку у даљину. Подвиг који је недавно на светском шампионату постигла жаба по имену Рипл — скоком од 5,78 метара, подсетио је на један мало познати догађај из 15. века у коме су жабе и нехотице одлучиле о судбини троје младих.

Догађај о коме је реч збио се 1480. године у Фландрији. Главне личности: млада Францускиња Маргарет де Белфонтен и њени просци Енглец Артур од Барфорда и Француз Танкред де Откер.

Како није могла да се одлучи за кога од њих двојице да пође, Маргарет им предложи да их затвори у један

од својих паркова. Кад тврде да им је за живот довољна њена љубав, то у парку осим воде неће бити ничег, ни дивљачи ни риба. А она ће се удати за онога витеза који преживи.

Младићи пристану на предлог и Маргарет их затвори. Дани су пролазили. Једне вечери млади Енглец замоли да га одведу Маргарети и сав исцрпљен признаде да одустаје. Тада она нареди да се позове млади Француз који се појави свеж као ружа.

— Што нисте и ви ловили жабе из баре — обрати се он свом зачућеном супарнику. — Да само знате како им је место укуси!

— То је превара! — повика Енглец.

Тада Маргарет пружи своју руку Танкреду де Откери и рече:

— Ја сам од обојице тражила доказ љубави. Али вам при том нисам забранила да донесете и доказ о својој довитљивости.

ГВОЖЂАРСКА РАДЊА У ЖЕЛУЦУ

Хирурги централне болнице у бразилском граду Хуан Песоа извадили су из желуца једног пацијента, који се тузио на непрекидно подригивање, 280 експера, 22 жилета и неколико металних дугмади.

Антонио Педро де Силва има 60 година. У младости је, да би разонодио своје другове и подигао себи „углед“ међу њима, гутао разне оштре металне предмете. Једино никад није гутао маказе „јер постоји опасност да се у стомаку отворе“. После операције овај необични пацијент био је страховито разочаран што међу предметима изваћеним из његовог желуца није било једног часовника. „А ја се тачно сећам кад сам га прогутао“ — тврди стари Силва.

ПОДМОРСКИ ЛЕТЕЋИ ТАЊИР

Док астронаути чине све веће напоре да освоје Месец, ни њихове колеге које се бава акванатиком не седе скрштених руку. Као доказ може да послужи и ова подводна летелица налик на летећи тањир којој су њени творци наденули име „Звезда дубина“. Она је веома отпорна на притисак а може да достигне дубину и од 1200 метара. Научници се надају да ће помоћу ње ускоро моћи да открију многе досад непознате тајне морског дна.

... ако бисмо начинили минијатурни модел васоне у коме би Земља била представљена куглицом чији је

пречник један сантимер, ипак би нама најближа непокретна звезда „Алфа центаури“ била далеко од ње 65.000 километара.

... бразна највеће морске струје, Голфске, износи четири морске миље на час.

... на свету се израђује више од 500 врста сира, већином од краваљег и овчјег млека. Ескимски праве сир од млека северног Јелена, Арабљани од камињег, народи Јужне Америке од млека ламе, а Индијци од млека зубра.

... „размере“ Голфске струје и струје Куросаво отприлике су једнаке: дубина им је 1,5 километар а ширина неколико десетина километара.

... највиша биљка на свету је морска алга „makrocitls pirifera“ ко

ја из морског дна израсте и до 360 метара у висину.

... најхладнија мора су антарктичка мора Росово и Веделово. Велики део године њихова температура је испод нуле. Најтоплије је Црвено море: плус 32 Целзијусова степена.

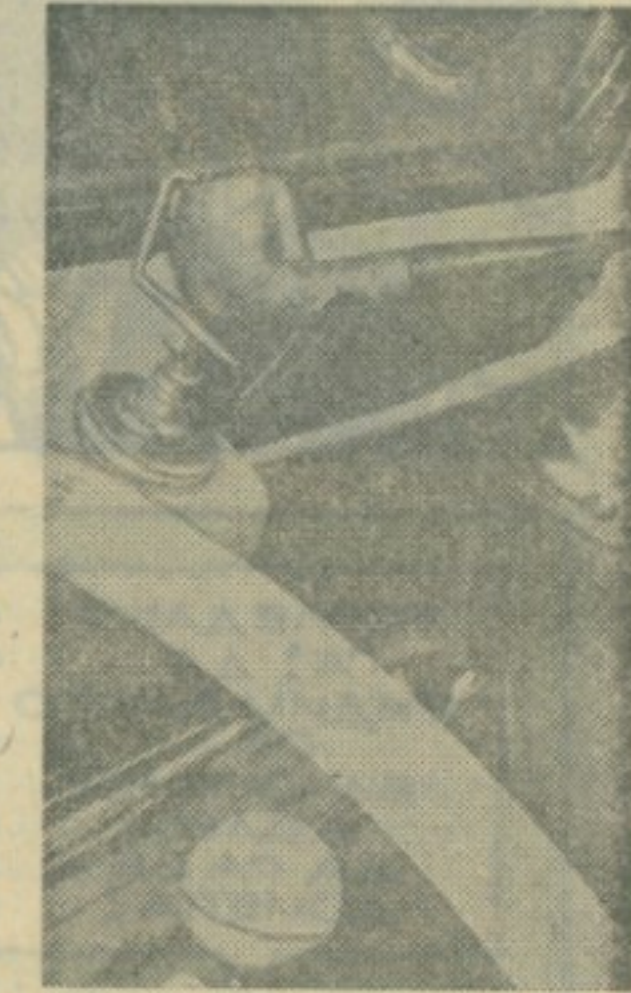

У последње време о жабама се све чешће пише, било да се бележи колике се количине овог деликатеса увозе или извозе у

ЧУДНА ЈАЈА

Становници једног села у Шкотској били су веома зачућени кад су видели да им кокошке носе округла јаја. Може се замислити какво је тек било њихово чуђење кад

су покушали да их употребе. Биле су то у ствари пинг-понг лоптице напуњене водом, а у кокошкиње их је кришом стављао један мангупчић из села.

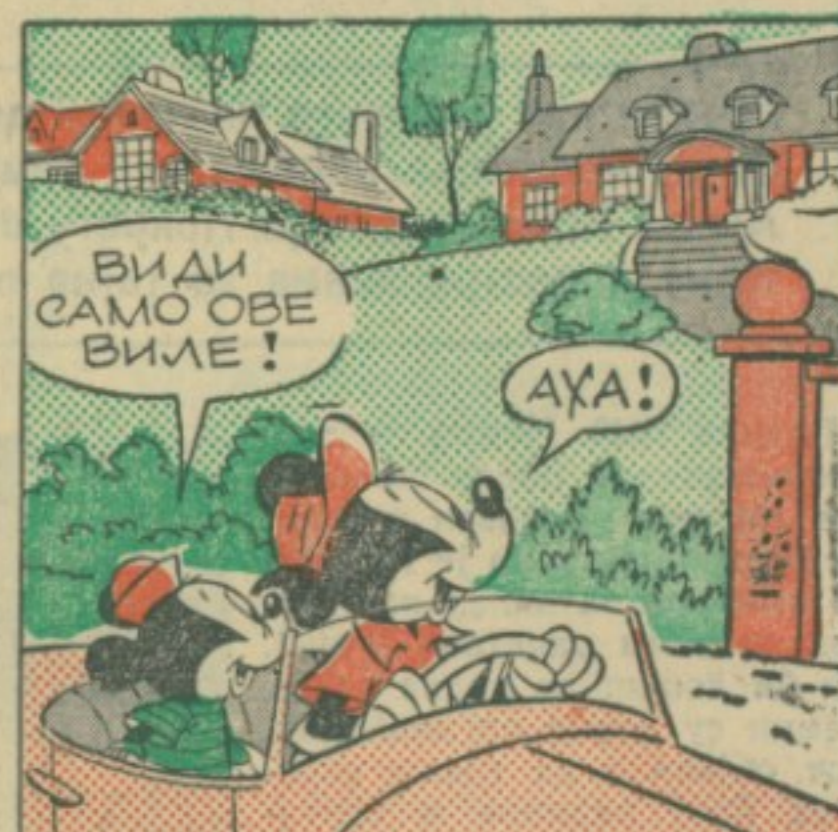

МАГНЕТСКИ ДРЖАЧ ЗА ЛУЛЕ

Мада број оних који пуше на лулу није тако велики у односу на оне који пуше цигарете, ипак су се швајцарски проналазачи потрудили да и за њих нешто измисле. А тај њихов изум је слесничан магнетски држач за луле који се може ставити на део поред волана и тако ослободити возачу руке за време док вози.

WALT
DISNEY

МИКИ

ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК
РОБИН

